VUOSIKERTOMUS | 2007

HOK-ELANTO

HOK-ELANTO

SISÄLTÖ

HOK-Elanto-konsernin tunnusluvut	4
Toimitusjohtajan katsaus	5
Hallituksen toimintakertomus	6
Tilinpäätös 31.12.2007	14
Tilinpäätöksen liitetiedot	18
Hallituksen ehdotus	34
Tilintarkastuskertomus	35
Hallintoneuvoston lausunto	36
Hallinto	37
Hallintoelimet	38
Edustajiston vaalit 2008	40

HOK-ELANTO-KONSERNIN TUNNUSLUVUT

2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007
Liikevaihto milj. euroa	1 032,9	998,5	1 075,9	1 227,4	1 329,5
Liikeylijäämä					
- Milj. euroa	22,6	47,6	70,7	40,0	16,5
-% liikevaihdosta	2,2	4,8	6,6	3,3	1,2
Ylijäämä ennen satunnaiseriä					
- Milj. euroa	18,4	44,7	74,0	42,8	22,2
-% liikevaihdosta	1,8	4,5	6,9	3,5	1,7
Oman pääoman tuotto-%	5,2	14,6	19,4	9,6	4,7
Sijoitetun pääoman tuotto-%	6,1	13,5	21,3	11,5	6,0
Omavaraisuusaste, %	51,5	58,0	63,5	61,5	63,5
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen					
- Milj. euroa	46,8	79,5	53,3	83,2	83,1
-% liikevaihdosta	4,5	8,0	5,0	6,8	6,3
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	5 626	4 920	4 962	5 067	5 198

Tunnusluvut vuodelta 2003 on laskettu Helsingin Osuuskauppa HOK:n ja Osuusliike Elannon yhteenlasketuista luvuista. Vertailukelpoisuutta vaikeuttavat erilainen kornsernirakenne sekä laskentakäytäntöjen muutokset.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

$$\text{Oman pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen – tilikauden verot}}{\text{oma pääoma + vähemmistöosuus, keskim.}} * 100$$

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{taseen loppusumma – korottomat velat, keskim.}} * 100$$

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{oma pääoma + vähemmistöosuus}}{\text{taseen loppusumma – saadut ennakot}} * 100$$

Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen = käyttöomaisuusinvestoinneista suoritettu määrä

Sijoitetun pääoman tuotto-% on laskettu sisällyttämättä korko- ja muihin rahoituskuluihin pääomavastikekuluja.

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana on laskettu keskiarvona.

MUKANA ASIAKASOMISTAJAN ARJESSA

HOK-Elannon visiona on rakentaa kattavin ja halutuin palvelukokonaisuus asiakasomistajilleen. Haluamme olla luontevasti läsnä pääkaupunkiseudun asiakasomistajien arjessa. Tämä edellyttää meiltä riittävän tiheää toimipaikkaverkostoa, ajanmukaisia liikeideoita ja hyvää valikoimaa. Myös hinnoittelun on oltava kohdallaan – olemmehan market-kaupan hintajohtaja.

Vuonna 2007 avasimme kaikkiaan16 täysin uutta toimipaikkaa ja kasvatimme myyntiämme yli 8 prosenttia. Viikkiin kohosi Prisma-hypermarket, jo yhdestoista ketjussamme. Lauttasaareen avasimme uuden S-marketin, ja useita ravintoloita lisättiin palvelutarjontaamme. Suhteellisesti voimakkain kasvu oli ABC-ketjussamme: 8 uutta toimipaikkaa avattiin ja myyntiä kasvatettiin peräti 48 prosenttia. Voimme ylpeänä tarjota asiakkaillemme myös täysin uuden konseptin, ABC Delin. Verkostomme kattavuus parantui siis merkittävästi ja varmistimme asemaamme päivittäistavarakaupan markkinajohtajana.

Pidämme huolta myös siitä, että toimipaikkamme ovat asiakasomistajillemme halutuin vaihtoehto – ykkösvalinta. Viime vuonna panostimme erityisesti lähikauppaverkostoomme. Alepa-ketjun toimipaikoista joka neljäs uudistettiin perusteellisesti, ja varsinkin valikoimaa ja sen paikallista osuvuutta parannettiin.

Toimipaikkojen lukumäärän kasvattaminen ei sellaisenaan riitä. Laajenevaan verkostoon tarvitaan osaavia työntekijöitä. HOK-Elannon työntekijöiden hyvä yhteishenki ja sitoutuneisuus ovat mahdollistaneet nykyisen kasvun ja muutoksen usein varsin haastavissa aikatauluissa. Haluamme ylläpitää tätä tekemisen iloa tarjoamalla työntekijöille hyviä toimintamalleja, kehittyneitä järjestelmiä ja laadukasta johtamista.

Pääkaupunkiseudulla käydään tulevina vuosina entistä kovempaa kilpailua osaavista työntekijöistä. Tässä kamppailussa uskomme pärjäävämme hyvin. Isona yrityksenä, jonka päätoimiala on suhdannevaihteluissakin verraten stabiili, HOK-Elanto voi tarjota työntekijöilleen tavallista enemmän turvallisuutta ja jatkuvuutta. Meillä voi vaihtaa työtä, työn sisältöä ja jopa toimialaa ilman, että menettäisi pitkän työsuhteen etuja. Henkilöstöllämme on myös käytössä koko S-ryhmän mittavat koulutuspalvelut, jotka antavat hyvät mahdollisuudet luoda uraa vaativissakin tehtävissä.

Henkilökunnasta huolehtiminen on vastuullista yritystoimintaa. Meille vastuullisuus ei ole mikään uusi asia tai muotiilmiö, vaan toiminnan perusta löytyy jo vuosisadan takaa osuustoimintamme syntyhetkistä lähtien. Vastuullisuuden tulee näkyä kaikessa tekemisessämme siten, että se edistää niin asiakkaidemme, henkilökuntamme kuin muidenkin sidosryhmiemme päämääriä.

Osuustoiminnallinen yritysmuoto tarjoaa omistajilleen hyvät vaikuttamismahdollisuudet. Kuluvan vuoden alussa saimme uuden edustajiston, jonka valintaan vaikutti peräti 137 000 asiakasomistajaa osallistumalla vaaleihin, joissa oli ensimmäisenä Suomessa mahdollisuus äänestää myös internetin kautta. Uskon, että valittu edustajisto tuo paljon uutta voimaa ja ajatusta HOK-Elannon kehittämiseen.

Toimimme markkina-alueella, jonka kasvunäkymät ovat erinomaiset, kustannustaso suuri ja asiakkaiden odotukset korkeat. HOK-Elanto haluaa vastata näihin haasteisiin. Alkaneena vuonna investointimme toimipaikkojen kehittämiseen tulevat olemaan n. 100 miljoonaa euroa ja sama investointitahti on suunnitteilla myös tuleville vuosille. Kasvustrategiastamme huolimatta pidämme kiinni market-kaupan hintajohtajuudesta ja erinomaisesta bonusjärjestelmästämme. Lähivuosina tämä yhtälö merkitsee, että tuloksemme joustaa – kaikkea ei voi tehdä samanaikaisesti. Liiketoimintamme tulos pysyy tulevina kasvun vuosinakin voitollisena, mutta totuttua tasoa alhaisempana.

Tätä kirjoittaessani olen ollut 10 kuukautta HOK-Elannon toimitusjohtajana. Tämä aika on ollut haasteellista, mielenkiintoista ja opettavaistakin. Jokaisena aamuna on tuntunut mukavalta lähteä töihin. Tästä ja monesta muusta asiasta haluan lämpimästi kiittää HOK-Elannon upeaa henkilökuntaa, osaavaa hallintoa ja verkostoitunutta S-ryhmää sekä muita sidosryhmiämme. Yhteistyö on ollut hienoa!

Helsingissä maaliskuun 20. päivänä 2008,

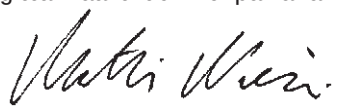

Matti Niemi
toimitusjohtaja

HELSINGIN OSUUSKAUPPA ELANTO HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2007

Helsingin Osuuskauppa Elanto on S-ryhmän suurin alueosuuskauppa ja Suomen laajimmin omistettu yritys. HOK-Elannon toimialue on pääkaupunkiseutu, ja osuuskaupan päätoimialat ovat market- ja tavaratalokauppa, ravintolatoiminta ja liikennemyymälätoiminta.

Helsingin Osuuskauppa Elannon neljäs toimintavuosi sujui kasvun merkeissä ja liikevaihto kasvoi 8 prosenttia. Vuoden 2007 uusien toimipaikkojen avaukset painottuvat loppuvuodelle, kun Viikin Prisma valmistui ja pääkaupunkiseudun Esso-ketjun yksikköjä alkoi siirtyä ABC-ketjuun. Voimakas investointitahti verotti odotetusti tulostasoa ja konsernin toiminnan tulos oli edellisvuotta heikompi. Liiketoiminnan tulos oli kuitenkin selvästi budjetoitua parempi.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Suomen bruttokansantuote kasvoi viime vuonna yli neljän prosentin vauhtia. Kasvu oli edelleen selvästi nopeampaa kuin euroalueella keskimäärin. Tuotannon kasvua tukivat erityisesti kulutuskysyntä ja vienti. Kotitalouksien tulokehitys on parantunut hyvän työllisyystilanteen ansiosta, ja palkankorotukset ovat lisänneet tulo-odotuksia. Kuluttajien usko omaan talouteensa on säilynyt hyvin luottavaisena, mikä on pitänyt yllä yksityistä kulutusta ja vähittäiskauppaa. Vuoden loppupuolella luottamus yleiseen talouskehitykseen kuitenkin heikkeni varsin voimakkaasti.

Kuluttajahintojen nousu kiihtyi viime vuoden aikana. Vuoden 2007 keskimääräinen inflaatio oli 2,5 prosenttia. Kuluttajahintoja nosti eniten asumisen kallistuminen. Asumisen kustannustasoon vaikuttivat etenkin asuntolainojen korkojen nousu, asuntojen hinnat ja vuokrankorotukset. Myös ajoneuvojen käyttökustannusten, elintarvikkeiden, kulutusluottojen korkojen sekä ravintola- ja kahvilapalveluiden kallistuminen vaikutti inflaatioon.

Suomessa vähittäiskaupan myynnin arvo ilman autokauppaa kasvoi vuonna 2007 Tilastokeskuksen mukaan 7,0 prosenttia. Kasvu oli selvästi edellisvuotta voimakkaampi. Autokaupassa myynnin kasvu oli 5,3 prosenttia autoverouudistuksen pysäyttäessä uusien autojen kaupan loppuvuonna. Liikenteen polttonesteiden hintataso pysyi vuositasolla tarkastellen vakaana raakaöljyn suurista hinnan vaihteluista huolimatta. Vuoden 2007 aikana bensiinin myyntimäärä väheni 0,1 prosenttia dieselin kasvaessa 6,0 prosenttia.

Vähittäiskaupan kasvu oli vahvaa lähes kaikilla toimialoilla. Kodinkoneiden ja viihde-elektroniikan kasvu oli kaikkein voimakkainta. Lokakuun loppuun mennessä toimialan myynnin arvo kasvoi 14,6 prosenttia. Toimialan hintataso jatkoi laskuaan määrällisen kasvun ollessa 21,6 prosenttia. Rautakaupan myynnin arvo kasvoi 10,6 prosenttia. Suurin osa arvon kasvusta johtui hintojen noususta, määrällisen kasvun jäädessä vajaaseen kahteen prosenttiin. Päivittäistavarakauppa ry:n jäsenyritysten päivittäistavaroiden myynti kasvoi 3,9 prosenttia vuonna 2007. Tilastokeskuksen mukaan päivittäistavarakaupan myynti kasvoi 6,1 prosenttia. Päivittäistavarakauppa ry:n mittaama tavaratalokaupan kasvu vuodelle 2007 oli 4,9 prosenttia Tilastokeskuksen vastaavan luvun ollessa 8,2 prosenttia.

Anniskeluravintoloiden myynti kasvoi 4,5 prosenttia vuoden aikana. Ruokamyynti kasvoi noin viisi prosenttia alkoholimyynnin alentuessa jonkin verran.

Kaupan alan työntekijöiden määrä kasvoi selvästi vuoden aikana. Myös kaupan maksama palkkasumma jatkoi kasvuaan. Osa-aikaisten työntekijöiden määrä laski. Hotelli- ja ravintola-alalla toissa vuonna alkanut työpanoksen kasvu on jatkunut.

KEHITYS PÄÄKAUPUNKISEUDULLA

Toimialueen väestönkasvu oli vuonna 2007 edellisvuoden tasolla. Kasvu oli ennakkotietojen mukaan 12 521 henkilöä (12 134) eli 1,0 prosenttia. Toimialueella asui vuodenvaihteessa 1 208 106 henkilöä (1 195 423).

Vähittäiskaupassa on toimialueella jatkunut aktiivinen uusien myymälöiden avaaminen.

Ravintolatoimialalla niin asiakaspaikkojen määrä kuin alan myyntikin ovat edelleen kasvaneet pääkaupunkiseudulla. Kulutuksen rakenteessa on tapahtunut muutos ruokailua suosivaan suuntaan.

Uuden tupakkalain muutos astui voimaan kesäkuussa, mutta sen vaikutus ravintola-alalla näkyi toden teolla vasta syksyllä terassikauden loputtua. Monien juomapainotteisten

ravintoloiden asiakasmäärät ovat vähentyneet merkittävästi ja asiakkaat viipyvät ravintoloissa aikaisempaa lyhemmän ajan.

KEHITYS S-RYHMÄSSÄ 2007

S-ryhmän vähittäismyynti nousi viime vuonna 10 544 miljoonaan euroon, jossa on lisäystä edelliseen vuoteen 7,9 prosenttia. S-ryhmän kotimaan vähittäismyynti nousi 10 336 miljoonaan euroon, jossa oli kasvua 7,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

S-ryhmän kotimaan vähittäismyynnistä osuuskauppojen osuus oli 8 840 miljoonaa euroa eli 85,5 prosenttia ja SOK-yhtymän osuus 14,5 prosenttia. Osuuskauppojen vähittäismyynti kasvoi edellisestä vuodesta 9,5 prosenttia.

Osuuskauppojen yhteenlaskettu tulos ennen satunnaisia eriä oli 265 milj. euroa, joka on 45 milj. euroa edellistä vuotta heikompi.

S-ryhmän kotimaan päivittäistavarakauppa kasvoi edellisvuodesta 8,0 prosenttia ja oli 5 316 miljoonaa euroa eli 51,4 prosenttia S-ryhmän kotimaan vähittäismyynnistä. S-ryhmän liiketoiminta-aluekohtaiset myynnit kehittyivät vuonna 2007 seuraavasti: market-kauppa 7,7 prosenttia, liikennemyymälä- ja polttonestekauppa 15,6 prosenttia, tavaratalo- ja erikoisliikekauppa 6,8 prosenttia, matkailu- ja ravitsemiskauppa 9,4 prosenttia ja S-ryhmä yhteensä 7,9 prosenttia.

S-ryhmän toimipaikkoja oli Suomessa vuoden lopussa 1 518 kpl, mikä merkitsee 43 toimipaikan lisäystä vuoden takaiseen verrattuna.

S-ryhmän palveluksessa työskenteli 35 899 henkilöä, joista osuuskaupoissa tytäryhtiöineen 27 010 ja SOK-yhtymässä 8 889 henkilöä. Vuoteen 2006 verrattuna henkilöstömäärä kasvoi 1 854 henkilöllä.

Vuoden 2007 lopussa S-ryhmän jäsenmäärä oli 1 707 274, eli 70 % kaikista Suomen kotitalouksista. Uusia asiakasomistajia liittyi viime vuonna yli 110 730. S-ryhmän kotimaan myynnistä asiakasomistajille tapahtuvan bonusmyynnin osuus oli 66 prosenttia. Asiakasomistajille maksettiin 263 miljoonaa euroa (+13 %) ostohyvitystä eli Bonusta ostojen keskittämisestä S-ryhmän ja sen yhteistyökumppaneiden toimipaikkoihin.

Vuonna 2007 toimintansa aloittaneella S-Pankki Oy:llä oli vuoden lopussa henkilöasiakastalletuksia 987 milj. euroa.

HOK-ELANNON VUODEN 2007 TAPAHTUMAT

Vuoden aikana toimipaikkaverkosto kasvoi 16 uudella yksiköllä. Merkittävin uusavaus oli Viikin Prisma marraskuussa. ABC-verkosto täydentyi kahdeksalla Esso-taustaisella toimipaikalla. Olemassa olevaa verkostoa kehitettiin useiden myymälöiden ja ravintoloiden perusteellisella kunnostuksella.

Vuoden aikana avattiin uudet Alepat Järvenpäässä ja Töölössä sekä uusi S-market Itälahdenkadulla Lauttasaaressa. Avausten lisäksi market-kaupassa tehtiin toimialarationalisointeja muuttamalla kolme S-markettia Alepoiksi ja sulkemalla seitsemän pientä Alepaa. Vuoden aikana kunnostettiin 22 Alepaa uuden ilmeen mukaisiksi.

Viikin Prisma-keskus avattiin 8. marraskuuta, ja se paransi oleellisesti HOK-Elannon palvelujen tarjontaa Itä-Helsingin alueella.

Kannelmäen Prisma-keskus uusiutuu täysin seuraavien vuosien aikana. Ensimmäinen muutosvaihe käynnistyi helmikuussa 2007, kun Prisman rakennus pääosin purettiin ja toiminnot tiivistettiin tilapäisesti jäljelle jääneeseen kaksikerroksiseen osaan. Vuodenvaihteen 2008 jälkeen päästiin aloittamaan uuden rakentaminen. Paikalle nousee lähivuosina täysin uusi noin 50 000 m^2 kauppakeskus maanalaisine pysäköintitiloineen.

Itäkeskuksen Prisman rakennustyöt käynnistyivät viime kesänä, ja HOK-Elannon kahdestoista Prisma valmistuu vuodenvaihteessa 2008–2009. Noin 20 000 m^2 uusi Prisma-keskus rakennetaan Itäkeskuksen viereen, Kehä I:n ja Itäväylän risteykseen.

Malmin Prisman laajennus valmistui maaliskuussa 2007. Jumbon Prismassa aloitettiin S-ryhmän uusitun käyttötavarakonseptin käyttöönotto uudella Sport-osastolla.

Vuoden aikana avattiin kolme täysin uutta ravintolaa: Brittipub Kitty's Public House City-käytävässä, Rosso Mäntsälässä ja Chico's Viikissä. Vuoden aikana uusittiin ja peruskorjat-

tiin 9 ravintolaa. Laajennuksia tehtiin uudistusten yhteydessä mm. Sports Academyssä, Kaislassa ja Mikonkadun Amarillossa. Kannelmäen muutostöissä sen ravintolamaailma poistui muutamaksi vuodeksi odottamaan uusia tiloja.

Helsingin keskustan Sokoksessa uusittiin 4. kerroksen miesten maailma. Hakaniemen Sokoksen 2. ja 3.kerros järjestettiin täysin uudelleen.

Joulukuussa 2006 päättynyt Shell-partneruus kasvatti alkuvuodesta 2007 pääkaupunkiseudun ABC-ketjun polttoainemyyntiä merkittävästi. Uusien liikennemyymälöiden avaukset käynnistyivät elokuussa, kun ensimmäiset Esso-asemista muutetut automaattiasemat avattiin ABC-ketjun väreissä. HOK-Elannon ABC-ketjulla oli vuodenvaihteessa pääkaupunkiseudulla kaikkiaan 19 yksikköä, joista entisiä Esso-asemia on kahdeksan. Neljä niistä avattiin ABC-automaattiasemina ja neljä ABC Deleinä. ABC Deli on uudentyyppinen kaupunkiympäristöön kehitetty kompakti liikennemyymälä. HOK-Elannon ABC-ketju kasvatti myyntiään peräti 48 prosenttia edellisvuodesta.

Uusi hautauspalvelun toimipiste perustettiin Myyrmäkeen.

S-Pankki aloitti toimintansa lokakuussa 2007. Suomen ainoa kauppapankki tarjoaa edulliset peruspankkipalvelut, hyvän koron, helpon verkkopankin ja yksinkertaisen tuotevalikoiman. Täyden palvelun S-Pankin toimipisteet toimivat Prismoissa ja Sokoksissa.

LIIKEVAIHTO JA TULOS

Helsingin Osuuskauppa Elannon liikevaihto vuodelta 2007 oli 1 329,5 miljoonaa euroa (ed. vuosi 1 227,4 M€). Koko konsernin liikevaihdon kasvu oli 8,3 prosenttia (14,1 %).

HOK-Elanto-konsernin liiketulos oli 16,5 milj. euroa (40,0 M€). Konsernin voitto ennen satunnaiseriä ja veroja oli 22,2 milj. euroa (ed. vuosi 42,8 M€).

Tulos sisältää arvonalentumispoistoja 19,5 milj. euroa, jotka kohdistuvat Spar-toimipaikkojen liikearvoon ja Kannelmäen Prisman purettuun rakennukseen, sekä pakollisiin varauksiin kirjattuja vuokravastuita tyhjistä toimitiloista ym. kertaluonteisia kuluja 2,6 milj. euroa. Lisäksi tulos sisältää kertaluonteisia tuottoja 13,8 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 2,2 M€), jotka johtuivat käyttöomaisuusosakkeiden myynnistä 4,8 milj. euroa, kiinteistöjen ja osakkeiden arvonalennusten palautuksista 7,0 milj. euroa sekä vahingonkorvaustuotoista ja vanhojen säästökassavastuiden tuloutumisesta yhteensä 2,0 milj. euroa.

Edellä mainituilla erillä korjattu konsernin operatiivinen tulos oli 30,5 miljoonaa euroa (40,6 M€). Tuloksen pieneneminen johtuu pääosin liiketoimintaketjujen voimakkaista remontti-, laajennus- ja kehittämiskuluista. Oman pääoman tuottoprosentti oli 4,7 (9,6 %) ja sijoitetun pääoman tuottoprosentti oli 6,0 (11,5 %).

HOK-Elanto-konsernin liikevaihto ja liiketulos jakautuivat toimialoittain seuraavasti:

	Liikevaihto 2007 M€	Muutos %	Liiketulos 2007	Liiketulos 2006
Market- ja tavaratalokauppa	1 144,5	7,5	14,9	20,8
Ravintolaliiketoiminta	105,9	2,4	6,4	7,4
Liikennemyymälät	61,5	47,5	-2,1	-1,0
Muu liiketoiminta	12,0	- 5,1	1,3	0,5
Kiinteistöt, hallinto, kertaluont. erät	5,6	17,2	-4,0	12,3
HOK-Elanto-konserni yhteensä	**1 329,5**	**8,3**	**16,5**	**40,0**

HOK-Elannon market- ja tavaratalokaupan liikevaihto oli 1 144,5 miljoona euroa (1 064,9 M€), jossa on kasvua 81 miljoonaa euroa eli 7,5 prosenttia. Liikevaihto kertyi 11 Prisman, 49 S-marketin, 79 Alepan, kahden Sokos-tavaratalon ja viiden Emotion-myymälän liiketoiminnasta. Kasvu on syntynyt pääosin olemassa olevan verkoston toiminnalla. Vuoden merkittävin uuden yksikön avaus, Viikin Prisma, valmistui marraskuussa ja vauhditti näin ollen vasta loppuvuoden liikevaihtoa. Alepa-ketju menestyi omassa kokoluokassaan erinomaisesti. Päivittäistavarakaupan markkinaosuus kasvoi 39,1 prosenttiin (38,5 %) ja HOK-Elanto on selvästi toimialueensa markkinajohtaja. Market- ja tavaratalokaupan liiketulos oli 14,9 miljoonaa euroa (20,8 M€). Tuloksen heikkeneminen johtuu pääosin

Prisma- ja Alepa-ketjujen voimakkaista remontti-, laajennus- ja kehittämiskuluista sekä Sparilta vuonna 2006 siirtyneiden toimipaikkojen liikearvopoistoista.

HOK-Elannon ravintolaliiketoiminnan liikevaihto oli 105,9 miljoonaa euroa (103,4 M€), jossa on kasvua 2,4 prosenttia. Ravintoloiden liiketulos oli 6,4 miljoonaa euroa (7,4 M€). Tupakkalain muutos vaikutti myös tuloksen heikkenemiseen, mutta osansa on myös korjauskuluilla ja joidenkin yksiköiden sulkemisella pidemmäksi ajaksi remontin yhteydessä. HOK-Elannolla on 105 ravintolaa. Markkinaosuus toimialueen ravintolatoiminnasta on noin 11 prosenttia.

Liikennemyymälöiden liikevaihto oli 61,5 miljoona euroa (41,7 M€), jossa on kasvua peräti 47,5 prosenttia. Uudet yksiköt ovat luonnollisesti kasvattaneet liikevaihtoa, mutta myös entiset liikennemyymälät ja automaattiasemat ovat kasvaneet vahvasti. Liiketulos oli -2,1 miljoonaa euroa (-1,0 M€). Tuloksen pieneneminen johtuu pääosin uusavauksista. Liikennemyymälät raportoidaan nyt ensimmäisen kerran omana ryhmänään, koska ABC-verkoston vahvistumisen myötä liikennemyymälöiden osuus konsernin myynnistä tulee kasvamaan. Vuodenvaihteessa ABC-automaatteja, ABC Delejä ja ABC-liikennemyymälöitä oli yhteensä 19.

HOK-Elannon muun liiketoiminnan muodostavat Hautauspalvelu ja Backas Puutarhakeskus. Muun liiketoiminnan liikevaihto oli 12,0 miljoonaa euroa (12,6 M€), jossa on vähennystä 5,1 prosenttia. Liikevaihdon pieneneminen johtui Backas-puutarhan myynnin rakenteen muuttumisesta. Muun liiketoiminnan liiketulos oli 1,3 miljoonaa euroa (0,5 M€).

Pääosin omaa liiketoimintaa palvelevan kiinteistöliiketoiminnan sekä konsernihallinnon liikevaihto oli 5,6 milj. euroa (4,7 M€) ja liiketulos -4,0 milj. euroa (12,3 M€). Tulokseen sisältyvät edellä mainitut kertaluonteiset tuotot ja kulut.

KONSERNIRAKENNE

HOK-Elanto-konserni koostuu emoyritys Helsingin Osuuskauppa Elannosta, HOK-Elanto Liiketoiminta Oy:stä (market- ja tavaratalokauppa, ravintolatoiminta, polttonestekauppa sekä puutarhakauppa), HOK-Elanto Palvelu Oy:stä sekä 46 kiinteistöyhtiöstä. Vuoden 2007 aikana myytiin yksi kiinteistötytäryhtiö ja -osakkuusyhtiö. Lisäksi yhdestä osakkuusyhtiöstä tuli tytäryhtiö.

Konserniin kuuluu 31 osakkuusyhtiötä. Osakkuusyhtiöistä merkittävin on Kauppakeskus Jumbon Vantaalla omistava Kiinteistö Oy Vantaanportin Liikekeskus, josta HOK-Elanto omistaa 27,9 prosenttia. Yhtiö teki nollatuloksen.

INVESTOINNIT JA KÄYTTÖOMAISUUDEN MYYNNIT

HOK-Elannon bruttoinvestoinnit olivat 83,1 milj. euroa (83,2 M€). Suurimmat kohteet olivat Prisma Viikin rakentaminen, Esso-toimipaikkojen käyttöomaisuuden ja liiketoiminnan hankinta sekä vuonna 2006 hankittuihin Spar-toimipaikkoihin kohdistuva liikearvon lisäys.

Realisoinnit olivat 6,6 milj. euroa (5,1 M€) ja koostuivat pääosin käyttöomaisuuteen kuuluneiden osakkeiden myynnistä.

RAHOITUS

Konsernin maksuvalmius on ollut hyvä koko vuoden. Korolliset velat 30,0 milj. euroa (50,4 M€) muodostuivat syksyllä otetuista pankkilainoista, kun ne edellisvuonna muodostuivat lähes kokonaan säästökassasijoituksista. Omavaraisuusaste oli 63,8 prosenttia (61,5 %).

Nettorahoitustuotot olivat 6,2 milj. euroa (3,1 M€) ja niiden kasvu johtuu kasvaneista osinko- ja osuuspääoman korkotuotoista, sijoitusomaisuuteen tehdyistä arvonalennusten palautuksista, vahingonkorvaukseen liittyvästä korkotuotosta sekä vanhojen säästökassavastuiden tuloutumisesta.

SÄÄSTÖKASSATOIMINTA JA S-PANKKI

Osuuskaupan säästökassassa olleet jäsensijoitukset siirrettiin lokakuussa 2007 S-Pankki Oy:öön. Tätä koskeva sääntömuutos osuuskaupan sääntöihin tehtiin jo edellisenä vuonna. S-Tilejä siirrettiin S-Pankkiin yhteensä 318 382 kappaletta. Niillä olevia varoja siirtyi S-Pankkiin 55,8 milj. euroa. Säästökassatoiminnan loppumisen yhteydessä osuuskauppa lopetti myös huoltokonttoritoimintansa ja siirsi huoltokonttorissa 3 329 tilillä olevat varat, yhteensä 6,9 milj euroa, S-Pankkiin. Siirrettävät varat

tulevat talletuspankkien yhteisen talletussuojajärjestelmän piiriin. Talletussuojarahastosta korvataan saamiset 25 000 euroon asti.

Talletustoimintansa lokakuussa 2007 aloittanut S-Pankki Oy tarjoaa osuuskaupan asiakasomistajille kilpailukykyiset pankkipalvelut päivittäisten raha-asioiden hoitoon. Pankin perustamisella haluttiin turvata osuuskaupan asiakasomistajien rahoituspalveluiden taso, sillä vuonna 2003 toteutunut osuuskuntalain muutos olisi johtanut niiden heikkenemiseen sijoitusten määrällisten rajoitusten johdosta.

ASIAKASOMISTAJUUS

HOK-Elantoon liittyi vuoden aikana 28 810 (37 470) uutta asiakasomistajaa, ja asiakasomistajien määrä oli vuodenvaihteessa 517 057 (500 848). S-Etukorttia käyttää yli kaksi kolmannesta pääkaupunkiseudun talouksista. Bonusmyynnin osuus konsernin myynnistä oli 77 prosenttia (76%).

Bonuspartnereissa tapahtui seuraavia muutoksia. Iskun sopimus päättyi lokakuussa ja huonekalupartnerina aloitti Masku 15.11.2007. Myös Pyhä-Luoston (10/07) ja Matka-Vekan (11/07) sopimukset päättyivät. Uusia partnersopimuksia sovittiin Arean (12/07) ja A-katsastuksen Konalan toimipisteen (11/07) kanssa.

HOK-Elannon asiakasomistajat saivat Bonusta yhteensä 45,2 milj. euroa (41,9 M€). Bonusostojen määrä kasvoi 8 prosenttia (22 %). Lisäksi HOK-Elanto maksoi osuusmaksuille osuuspääoman korkoa 20 prosenttia, yhteensä 3,1 milj. euroa (20 % ja 2,8 M€).

HENKILÖSTÖ

HOK-Elanto on toimialueensa suurimpia työllistäjiä. Palvelualojen ammattityövoiman saatavuus ja pysyvyys on haasteellista erityisesti pääkaupunkiseudulla, jossa työpaikkoja on paljon tarjolla. HOK-Elannossa kehitetään ja seurataan järjestelmällisesti osuuskaupan työnantajakuvaa.

Vakituisen henkilökunnan määrä oli vuoden 2007 päättyessä 5381 henkilöä (5 159). Kokoaikaisiksi muutettuna henkilöstömäärä oli 4 266, jossa on kasvua 134 henkilötyövuotta. Kokoaikaisten työntekijöiden osuus kasvoi jo neljännen vuoden perättäin ja on nyt 45 prosenttia. Huhtikuussa 2007 HOK-Elannon talous- ja palkkahallinto siirrettiin SOK:n palvelukeskukseen ja sen myötä lähes 70 kokoaikaista työntekijää siirtyi SOK:n palvelukseen.

Henkilöstön laskennallinen määrä kokoaikaisiksi muutettuna toimialoittain oli 31.12.2007 seuraava:

	Henkilöstön määrä 31.12.2007	Henkilöstön määrä 31.12.2006
Market- ja tavaratalokauppa	2 959	2 806
Ravintolat	975	962
Liikennemyymälät	117	91
Muu liiketoiminta	44	40
Hallinto	177	233
Yhteensä	**4 266**	**4 132**

Henkilökunnan vaihtuvuus asettaa haasteita esimiestyölle ja toiminnan kehittämiselle. HOK-Elannossa erityisesti osa-aikaisen henkilöstön vaihtuvuus on suuri. Henkilöstön sitoutuneisuutta edistetään mm. tarjoamalla koulutusmahdollisuuksia ja pitkäjänteistä urasuunnittelua sekä monipuolisia henkilöstöetuja. Henkilöstötyön laatua seurataan useilla mittareilla. Näitä ovat työtyytyväisyys, esimiestyön laatu, lähtötyytyväisyys, henkilöstökulujen osuus liikevaihdosta sekä laskennallinen vaihtuvuus.

Vuonna 2007 alle vuoden kestäneiden työsuhteiden osuus työntekijöiden kokonaismäärästä pysyi samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Laskennallinen vaihtuvuus oli 16,4 prosenttia (15,9 %). Henkilökunnan keski-ikä pysyi edellisvuoden tasolla 33 vuodessa ja naisten osuus koko henkilöstöstä on edelleen 83 prosenttia.

Vuoden aikana HOK-Elannossa tehtiin yli 1 500 uutta vakituisen henkilökunnan työsopimusta. Perusammattitaidon varmistamiseen liittyvät mm. perehdyttäminen ja työnopastus, tuote- ja palveluosaaminen, asiakasomistajuus, kassatyöskentely sekä työturvallisuus. Lisäksi huolehditaan jatkuvasti erilaisista viranomaisten edellyttämistä osaamisista, kuten elintarvikehygienia, alkusammutus tai anniskelusäännökset.

Vuoden 2007 aikana perehdytettiin uuteen työhön yli tuhat uutta työntekijää, heistä osa verkkokoulutuksen avulla. Kaikkien uusien ja Essolta siirtyneiden toimipaikkojen henkilökunnalle järjestettiin avausvalmennukset.

Suuri osa koulutustunneista käytettiin erilaisiin täsmäkoulutuksiin. Vuoden 2007 erityisenä haasteena oli S-Pankki-asioiden kouluttaminen koko henkilökunnalle. Finlandia-talolla järjestettiin neljä tilaisuutta, joihin osallistui kaikkiaan 5 100 henkilöä. Muita koulutusteemoja olivat mm. asiakaspalvelu, tuote, brändi, tietojärjestelmät sekä vuorojohtamisen ja esimiestyön eri osa-alueet. Lisäksi Turvapassi-koulutuksen suoritti noin 600 henkilöä ja työpaikkaohjaajan koulutuksen noin 80 henkilöä.

HOK-Elannon sairauskassan toiminta käsittää kaikki HOK-Elannon vakituiset osa- ja kokoaikaiset työntekijät. Sairauskassa on osoittautunut työtyytyväisyystutkimuksissa yhdeksi arvostetuimmista henkilöstöeduista. Työnantaja tukee myös taloudellisesti sairauskassan toimintaa.

HOK-Elannon hallitus päätti maaliskuussa 2008 maksaa 1 miljoonan euron tulosbonuksen (0,9 M€) HOK-Elannon vakituisille työntekijöille vuoden 2007 tuloksesta. Tulosbonus maksettiin 4 850 työntekijälle vuoden 2007 veronalaisten ansioiden suhteessa ja sen suuruus oli 1 prosentti työntekijän vuoden veronalaisista tuloista. Tulosbonusta ei kuitenkaan maksettu niille työntekijöille, jotka ovat jonkin muun palkitsemisjärjestelmän piirissä.

Koko HOK-Elannon henkilöstölle perheineen järjestettiin 17.5.2007 Linnanmäellä henkilöstön virkistymispäivä. Tilaisuuteen osallistui noin 8 000 henkilöä.

HOK-Elanto tukee myös henkilökunnan harrastus- ja virkistysmahdollisuuksia tarjoamalla yritysliikuntalippuja. Lisäksi tuetaan toimipaikkojen järjestämiä tilaisuuksia.

RISKIENHALLINTA

HOK-Elanto-konsernissa liiketoimintastrategioita ja niihin liitettyjä strategiamittareita tarkastellaan vuosittain. Lisäksi tehdään vuosittainen riskianalyysi, jossa liiketoiminnan riskejä tarkastellaan toimialoittain sekä arvioidaan niitä riskin merkittävyyden ja todennäköisyyden perusteella. Vuonna 2007 tehdyn riskianalyysin mukaan HOK-Elannon merkittävimmät riskit ovat toimialoille tavanomaisia ja liittyvät kilpailutilanteen hallintaan tai pääkaupunkiseudun toimintaolosuhteisiin. Riskejä vastaan suojaudutaan mm. suunnittelulla, tarkalla raportoinnilla ja toiminnan kehittämisellä. Omaisuuteen kohdistuvia riskejä vastaan on suojauduttu vakuutuksin.

VASTUU YMPÄRISTÖSTÄ

HOK-Elanto huomioi toimintansa ympäristövaikutukset kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti osana jokapäiväistä toimintaansa. Se näkyy kiinteistöjen rakentamisen, hallinnan, ja ylläpidon, energian ja veden käytön, jätehuollon organisoinnin, hankinnan ja logistiikan kehittämisen sekä polttonestekaupan ympäristöriskien hallinnan kautta.

Erityisesti jätehuoltoon on kiinnitetty aiempaa suurempaa huomiota, mikä tarkoittaa jätteiden lajittelua, mahdollisimman suurta hyötykäyttöä sekä jätemäärien ja -kustannusten seurantaa. HOK-Elanto käyttää taloudellisia ja ympäristöä vähän kuormittavia teknologioita ja pyrkii kaikessa toiminnassaan minimoimaan jätteiden syntyä.

VASTUULLISTA YHTEISTYÖTÄ

HOK-Elannon toiminta tähtää asiakasomistajille ja pääkaupunkiseudun kuluttajille tuotettavien palvelujen vastuulliseen kehittämiseen. Kaikissa HOK-Elannon toimipaikoissa on jaossa esite, joka kertoo, miten osuuskauppa monin eri tavoin luo parempaa arkea alueellaan.

HOK-Elanto käyttää vuosittain noin 300 000 euroa erilaisiin yhteiskunnallisiin yhteistyöhankkeisiin. Yksi hankkeista on Veikko ja Lahja Hurstin työtä jatkavan yhdistyksen toiminta ruoka-avun jakamiseksi pääkaupunkiseudun asunnottomille ja muille vähäosaisille. SPR:n Tärkeät minuutit -projekti tähtää nuorten ensiaputaitojen lisäämiseen. Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen kanssa toteutetaan yhteinen Sauma-projekti, jolla edistetään nuorten valmiuksia hakeutua työelämään.

Monikulttuurisuus on osa HOK-Elannon arkea. HOK-Elanto on jo vuosia kouluttanut ja palkannut maahanmuuttajia, ja siten edistänyt heidän sopeutumistaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja työelämään. Uudenmaan TE-keskus myönsi

toukokuussa 2007 Kotomaa-Uusimaa tunnustuksen HOK-Elannolle. Sen perusteluissa todettiin, että HOK-Elanto on edistänyt maahanmuuttajien kotoutumista kehittämällä monimuotoista ja syrjimätöntä henkilöstöpolitiikkaa, kouluttamalla ja työllistämällä maahanmuuttajia sekä pitämällä näkyvästi esillä niin omassa organisaatiossa kuin julkisestikin työyhteisön monimuotoisuuden merkitystä osana yritysten tuloksellista ja yhteiskuntavastuullista toimintaa.

HOK-Elanto toteutti alkuvuodesta 2008 jo seitsemännen maahanmuuttajille suunnatun ammattikurssinsa.

HOK-Elanto auttaa myös monien erityisryhmien sopeutumista ja suvaitsevaisuuden lisäämistä työllistämällä mm. kehitysvammaisia ja mielenterveyskuntoutujia.

HALLINTO

Hallintoneuvoston puheenjohtajistoon kuuluvat 1.1.2007 alkaen toimitusjohtaja Jorma Bergholm (puheenjohtaja), kansanedustaja Ben Zyskowicz (ensimmäinen varapuheenjohtaja) ja tiedotuspäällikkö Sallamaari Muhonen (toinen varapuheenjohtaja). Hallintoneuvosto kokoontui 6 kertaa.

Helsingin Osuuskauppa Elannon toimitusjohtajana on 31.5.2007 asti toiminut Arto Hiltunen ja varatoimitusjohtajana Matti Niemi. Arto Hiltusen siirtyessä SOK:n pääjohtajaksi 1.8.alkaen HOK-Elannon hallintoneuvosto nimitti 30.3.2007 Matti Niemen HOK-Elannon uudeksi toimitusjohtajaksi 1.6. alkaen. Hänen varamiehenään toimii market-kaupan toimialajohtaja Veli-Matti Liimatainen.

Helsingin Osuuskauppa Elannon hallitukseen kuuluvat seuraavat henkilöt: toimitusjohtaja Arto Hiltunen (hallituksen jäsen ja puheenjohtaja 31.5.2007 saakka), toimitusjohtaja Matti Niemi (hallituksen jäsen ja puheenjohtaja 1.6.2007 alkaen), toimialajohtaja Tuula Entelä (varapuheenjohtaja), toimitusjohtaja Veijo Lehto, varatuomari Jouko K. Leskinen, toimitusjohtaja Kimmo Manni, talouspäällikkö Leena Pelkonen ja toimitusjohtaja Leena Sairo. Hallitus kokoontui 13 kertaa.

Vuoden 2008 hallituksen muodostavat toimitusjohtaja Matti Niemi (puheenjohtaja), toimialajohtaja Tuula Entelä (varapuheenjohtaja), toimitusjohtaja Kimmo Manni, talouspäällikkö Leena Pelkonen, professori Matti Pohjola (uusi jäsen), toimitusjohtaja Leena Sairo ja kauppaneuvos Ulla-Maija Tolonen (uusi jäsen).

Vuoden 2007 tilintarkastajiksi edustajisto on valinnut KHT-yhteisö Tilintarkastusotava Oy:n, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Matti Hartikainen sekä Ernst & Young Oy:n, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Jan Rönnberg.

HOK-Elanto-konsernin johtoryhmän ovat 1.6.2007 alkaen muodostaneet toimitusjohtaja Matti Niemi, market-kaupan toimialajohtaja Veli-Matti Liimatainen, ravintolatoimialan toimialajohtaja Jouko Heinonen, suunnittelujohtaja Juha Ilvonen, talousjohtaja Laura Oja, henkilöstöjohtaja Antero Levänen ja kiinteistöjohtaja Jari Leivo.

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Alkaneen vuoden näkymät ovat heikommat kuin vuosi sitten. Suomen talous kasvaa euroaluetta voimakkaammin, mutta kasvu hidastuu euron kallistumisen ja vientimarkkinoiden kasvun hiipumisen takia. Talouden vahvin veturi on jatkossakin yksityinen kulutus. Loppuvuodesta 2007 solmitut työehtosopimukset ovat omiaan lisäämään kuluttajien käytettävissä olevia tuloja, mutta ainakin palvelualan uusi sopimus on sen tasoinen, että se lisää merkittävästi alan palkkakustannuksia.

Helsingin Osuuskauppa Elannon liikevaihto vuodelta 2008 tulee kasvamaan noin 1,5 miljardiin euroon. Konsernin operatiivisen tuloksen arvioidaan heikkenevän edellisvuodesta, sillä voimakas investointitahti verottaa tulostasoa edelleen.

Vuoden 2008 aikana HOK-Elanto investoi toimipaikkaverkkonsa kehittämiseen yli 100 miljoonaa euroa. Suurimmat kohteet tulevat olemaan Itäkeskuksen Prisman avaus ja Kannelmäen laajennus, Tuusulan Terra sekä ABC-hankkeet. Myös Alepa-ketjun kehittämistä jatketaan määrätietoisesti.

Uusia Prismoja suunnitellaan Itäkeskuksen lisäksi Lommilaan, Hakunilaan, Myyrmäkeen ja Marja-Vantaalle. Hyvinkäälle suunnitellaan Prisman laajennusta. Lisäksi suunnitteilla on uusia S-market- ja Alepa-yksiköitä.

Lisää Esso-asemia tullaan liittämään ABC-ketjuun. ABC-liikennemyymäläketjua laajennetaan määrätietoisesti pääkaupunkiseudulla myös omien aiempien suunnitelmien mer-

keissä. Vuoden 2008 lopussa ABC-toimipaikkojen määrä tulee olemaan noin 30.

HOK-Elannon ensimmäinen Kodin Terra rakennetaan Tuusulaan, ja sen rakennustyöt käynnistyivät vuodenvaihteessa.

Vakuutusyhtiö Tapiola on irtisanonut bonuspartnersopimuksen päättymään 31.5.2008. Uutena vakuutuspartnerina aloittaa 1.6.2008 Vakuutusyhtiö If. Uusia partnersopimuksia ovat myös G4S kodinturvapalveluiden bonuspartnersopimus ja Helsingin Sanomien etupartnersopimus.

Vuoden vaihteessa S-Pankki otti käyttöön 0,5 prosentin maksutapaedun, joka hyödyntää asiakasomistajaa, joka maksaa ostoksensa S-Etukortilla.

HOK-Elannon edustajiston vaaleissa, jotka järjestettiin 22.2.–7.3.2008, valittiin Suomen laajimmin omistetun yrityksen ylin päättävä elin. Äänioikeutettuja vaaleissa olivat 509 696 jäsentä. Äänestysprosentiksi muodostui 26,8 prosenttia, kun edellisissä vaaleissa vuonna 2003 äänestysvilkkaus oli 41,1 prosenttia. HOK-Elanto oli maassamme ensimmäinen, joka tarjosi näin laajalle jäsenkunnalle mahdollisuuden myös nettiäänestämiseen perinteisen postivaalin rinnalla. Netissä äänesti 30 612 eli 22,4 prosenttia äänestäneistä.

Helsingin Osuuskauppa Elanto ja Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK) ovat allekirjoittaneet sopimuksen, jolla HOK-Elanto ostaa Tapiolan Sokos-tavaratalon liiketoiminnan SOK:lta. Tapiolan Sokoksen liiketoiminta siirtyy HOK-Elannolle 1.1.2009. Tapiolan Sokos Oy:n henkilökunta siirtyy liiketoimintakaupan yhteydessä vanhoina työntekijöinä HOK-Elannon palvelukseen.

TULOSLASKELMA

1.1.-31.12.2007

HOK-ELANTO TULOSLASKELMA	Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
	2007	2006	2007	2006
LIIKEVAIHTO	**1 329 498**	**1 227 382**	**67 309**	**62 680**
Liiketoiminnan muut tuotot	6 496	2 579	5 279	2 270
MATERIAALIT JA PALVELUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 009 927	925 105	3 068	2 867
Ulkopuoliset palvelut	20 258	18 164	319	182
	1 030 186	943 269	3 387	3 049
HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat ja palkkiot	110 194	104 258	5 402	6 455
Henkilösivukulut	26 492	23 905	942	1 323
	136 686	128 163	6 344	7 778
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	52 400	30 924	18 110	17 283
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT				
Vuokrat	50 379	46 069	18 691	15 624
Muut kulut	49 838	41 557	15 491	11 063
	100 216	87 625	34 182	26 687
LIIKEYLIJÄÄMÄ	**16 505**	**39 980**	**10 565**	**10 153**
Osuus osakkuusyritysten tuloksista (+/-)	-485	-305		
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	6 193	3 084	7 957	3 724
YLIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	**22 213**	**42 760**	**18 522**	**13 877**
Satunnaiset erät (+/-)			-3 387	25 712
YLIJÄÄMÄ ENNEN VEROJA	**22 213**	**42 760**	**15135**	**39 589**
Tuloverot (+/-)	-5 456	-10 731	603	1 555
Vähemmistöosuudet (+/-)	-176	-455	-3 051	-10 184
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	**16 933**	**32 484**	**12 687**	**30 960**

TASE

31.12.2007

VASTAAVAA	Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
	2007	2006	2007	2006
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet	33 276	40 155	480	476
Konserniliikearvo	613	876		
Aineelliset hyödykkeet	264 945	228 866	91 329	78 613
Osakkuusyritysosakkeet	44 107	40 809		
Muut sijoitukset	44 352	46 205	262 828	246 222
	387 293	356 911	354 637	325 311
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus	63 941	57 722	79	97
Pitkäaikaiset saamiset		4		1
Laskennallinen verosaaminen	1 402	2 530		
Lyhytaikaiset saamiset	23 711	31 618	20 473	45 371
Rahoitusarvopaperit	3 827	92 407	2 094	86 728
Rahat ja pankkisaamiset	90 846	24 619	53 492	290
	183 728	208 901	76 138	132 487
	571 021	**565 811**	**430 775**	**457 798**

VASTATTAVAA	Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
	2007	2006	2007	2006
OMA PÄÄOMA				
Osuuspääoma	16 526	15 429	16 526	15 429
Vararahasto	28 850	23 850	28 850	23 850
Muut rahastot	11 292	11 292	11 292	11 292
Edellisten tilikausien ylijäämä	284 177	259 779	261 934	239 059
Tilikauden ylijäämä	16 933	32 484	12 689	30 960
	357 778	342 833	331 291	320 590
Vähemmistöosuudet	4 880	5 152		
Tilinpäätössiirtojen kertymä			3 692	4 295
Pakolliset varaukset	2 355	17 401		
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma	33 167	3 167	33 136	3 129
Laskennallinen verovelka	3 415	2 418		
Lyhytaikainen vieras pääoma	169 426	194 839	62 656	129 784
	206 008	200 425	95 792	132 913
	571 021	**565 811**	**430 775**	**457 798**

RAHOITUSLASKELMA

1.1.-31.12.2007

		Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
		2007	2006	2007	2006
LIIKETOIMINTA					
Liikeylijäämä		16 505	39 980	10 566	10 154
Oikaisut liikeylijäämään	(1)	50 503	28 812	14 577	15 010
Käyttöpääoman muutos	(2)	-2 718	21 178	989	-4 407
Liiketoiminnan rahavirta ennen rah.eriä ja veroja		64 290	89 970	26 132	20 757
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-)/vähennys(+)		40		-3 123	6 605
Lyhytaikaisten sijoitusten muutos		-2 063		-2 063	
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-2 380	-2 460	-3 429	-3 083
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		5 610	4 344	8 605	5 643
Maksetut tuloverot		-5 475	-15 894	-4 699	-14 698
Rahavirta ennen satunnaisia eriä		**60 022**	**75 960**	**21 423**	**15 223**
Liiketoiminnan rahavirta		**60 022**	**75 960**	**21 423**	**15 223**
INVESTOINNIT					
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-65 192	-64 433	-26 206	-35 098
Ostetut tytäryhtiöosakkeet		-2	-5 992		
Investoinnit muihin osakkeisiin		-2 727	-2 253	-2 734	-3 646
Myönnetyt lainat			-500	20 000	-18 820
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		206	2 843	251	2 843
Myydyt tytäryhtiöosakkeet		470			
Luovutustulot muista osakkeista		4 999	974	4 573	1 018
Lainasaamisten takaisinmaksut		965	965	7474	6 425
Saadut osingot investoinneista		2 228	1 169	2 116	1 138
Investointien rahavirta		**-59 054**	**-67 227**	**-34 525**	**-46 141**
RAHOITUS					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		30 027		30 000	
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+)/vähennys(-)		-53 427	6 024	-74 121	35 366
Osuuspääoman lisäys		1 143	1 327	1 143	1 327
Maksetut osingot		-3 127	-2 820	-3 127	-2 820
Saadut/annetut konserniavustukset				25 712	1 240
Rahoituksen rahavirta		**-25 384**	**4 531**	**-20 393**	**35 113**
Rahavarojen muutos, lisäys(+)/vähennys(-)		**-24 416**	**13 264**	**-33 495**	**4 195**
Rahavarat tilikauden alussa		**117 026**	**103 762**	**87 018**	**82 823**
Rahavarat tilikauden lopussa		**92 611**	**117 026**	**53 523**	**87 018**
Oikaisut liikeylijäämään	(1)				
Pysyvien vastaavien myyntivoitot(-) ja tappiot(+)		-4 253	-2 030	-3 534	-2 074
Poistot ja arvonalentumiset		52 400	30 924	18 110	17 283
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		2 355	-81		-200
		50 502	28 813	14 577	15 010
Käyttöpääoman muutos	(2)				
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos		9 858	4 321	3 040	-5 122
Vaihto-omaisuuden muutos		-6 218	-2 230	18	-35
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos		-6 358	19 087	-2 069	750
		-2 718	21 178	989	-4 407

Liikevaihto 2007

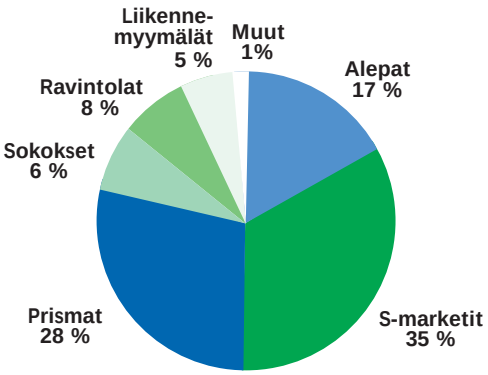

Bruttoinvestoinnit (M€)

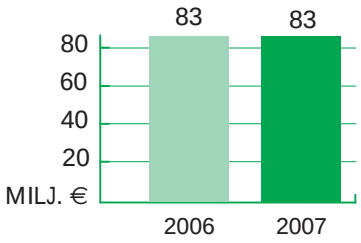

Konsernin tase vastaavaa (M€)

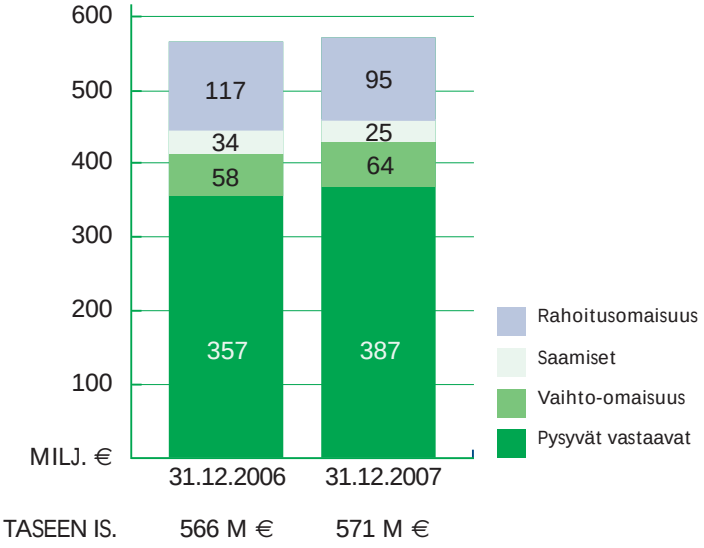

Asiakasomistajat

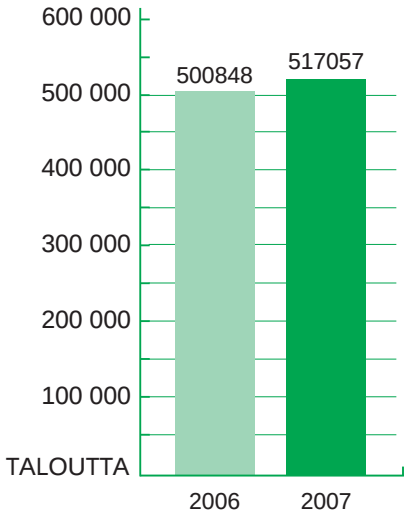

Konsernin tase vastattavaa (M€)

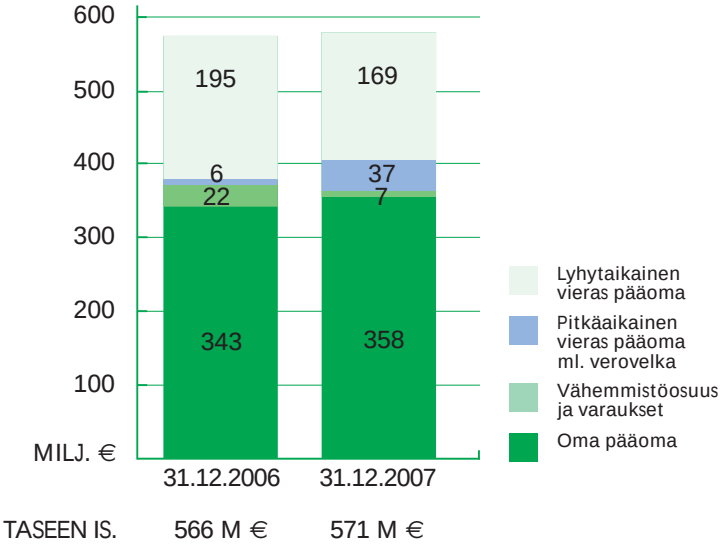

Tulos ennen satunnaisia eriä (M€)

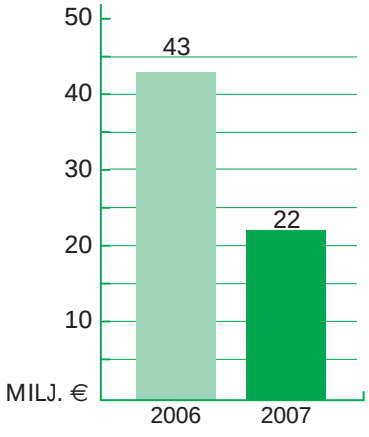

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Helsingin Osuuskauppa Elanto (HOK-Elanto) hoitaa konsernin rahoitus-, talous-, kiinteistö-, markkinointi-, henkilöstö- ja jäsenhallintotehtävät. Myös konsernin kiinteistöjen, koneiden ja kaluston hankinta, rahoitus ja omistus on keskitetty emoyritykselle. HOK-Elanto myy säännöllisesti hallintopalveluita ja vuokraa kalustoja ja toimitiloja tytäryhtiöilleen ja jossain määrin myös konsernin ulkopuolelle. Nämä hallintopalveluiden myyntituotot ja vuokratuotot kirjataan HOK-Elannon liikevaihtoon.

EDELLISEN TILIKAUDEN VERTAILUKELPOISUUS

Tulos sisältää arvonalentumispoistoja 19,5 milj.euroa, jotka kohdistuvat Spar-toimipaikkojen liikearvoon ja Kannelmäen Prisman purettuun rakennukseen, sekä pakollisiin varauksiin kirjattuja vuokravastuita tyhjistä toimitiloista ym. kertaluonteisia kuluja 2,6 milj.euroa. Lisäksi tulos sisältää kertaluonteisia tuottoja 13,8 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 2,2 M€), jotka johtuivat käyttöomaisuusosakkeiden myynnistä 4,8 milj.euroa, kiinteistöjen ja osakkeiden arvonalennusten palautuksista 7,0 milj.euroa, vahingonkorvaustuotoista ja vanhojen säästökassavastuiden tuloutumisesta yhteensä 2,0 milj.euroa.

PYSYVÄT VASTAAVAT

Pysyvät vastaavat on taseessa arvostettu välittömään hankintamenoon vähennettynä kertyneillä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat alkuperäiseen hankintamenoon ja hyödykkeen taloudelliseen pitoaikaan. Suunnitelman mukaiset poistoajat on eritelty tuloslaskelman liitetiedoissa.

Suunnitelman mukaisten poistojen ja kirjattujen poistojen erotus esitetään konsernin yhtiöiden tuloslaskelmissa poistoeron muutoksena. Taseessa mainittujen poistojen kertynyt erotus esitetään konsernin yritysten taseissa tilinpäätössiirtojen kertymässä. Pysyvien vastaavien poistamattoman hankintamenon pysyvät arvonalennukset kirjataan kuluksi arvonalennuksina.

Pysyviin vastaaviin sisältyvät sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenostaan tai arvonalennuksella vähennettyyn arvoon.

KALUSTON VUOKRAUS JA LEASING

Helsingin Osuuskauppa Elanto vastaa koko konsernin osalta koneiden ja kaluston hankinnasta ja rahoituksesta. Emoyhtiö omistaa ko. omaisuuden ja vuokraa sitä tytäryhtiöilleen.

Konserniyritysten leasing-maksut käsitellään liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvinä kaluste- ja tarvikekuluina.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus on kirjattu välittömään hankintahintaan tai jälleenhankintahintaan tai tätä alempaan todennäköiseen luovutushintaan alinta arvoa käyttäen. Arvostusperiaatteita on tilinpäätöstä laadittaessa täsmennetty kohdistamalla vaihto-omaisuuteen eräitä aiemmin sen arvossa huomioonottamatta jääneitä alennuksia. Tästä syystä vertailuvuoden 2006 vaihto-omaisuuden arvoa on pienennetty 1,6 milj.euroa. Vastaava korjaus on tehty vuoden 2006 omaan pääomaan.

SAAMISET, RAHOITUSVARAT JA VELAT

Saamiset on arvostettu nimellisarvoon tai kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon, velat nimellisarvoon ja rahoitusomaisuuteen kuuluvat rahoitusarvopaperit ja muut sellaiset rahoitusvarat hankintamenoon tai tätä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Ulkomaan rahan määräisiä saatavia ja velkoja ei tilinpäätöspäivänä ollut.

ELÄKEJÄRJESTELYT

Konserniin kuuluvien yhtiöiden henkilökunnan sekä lakisääteinen eläketurva että tätä täydentävä vapaaehtoinen lisäeläketurva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkemenot kirjataan kuluiksi kertymisvuonna.

RAHOITUSLASKELMA

Rahoituslaskelmat on laadittu Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukaista epäsuoraa rahoituslaskelmamuotoa soveltaen.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS JA KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET

Konsernitilinpäätökseen sisällytetään emo-osuuskunnan lisäksi kaikki tytäryhtiöt eli yritykset, joissa HOK-Elannolla on välittömästi tai välillisesti enemmän kuin puolet osakkeiden tuottamista äänistä sekä kaikki osakkuusyritykset, joissa HOK-Elannolla on merkittävä, vähintään 20 %:n omistusosuus ja äänivalta. Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yritykset konsernin omistusosuuksineen on esitetty taseen vastaavien liitetiedoissa.

Vuoden 2007 aikana myytiin yksi kiinteistötytäryhtiö ja -osakkuusyhtiö. Lisäksi yhdestä kiinteistöosakkuusyhtiöstä tuli tytäryhtiö.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LASKENTAPERIAATTEET

Konsernin sisäinen osakeomistus on tilinpäätöksessä eliminoitu hankintamenomenetelmän mukaan, jolloin tytäryhtiöosakkeiden hankintameno on eliminoitu hankintahetken omia pääomia vastaan. Tytäryhtiöiden hankintamenon ja hankittua uutta omaisuutta vastaavan oman pääoman ero on valtaosin kohdistettu rakennuksiin ja maa-alueisiin. Rakennuksiin kohdistetut konserniaktiivat ja –reservit poistetaan/tuloutetaan omaisuuserän poistosuunnitelman mukaan.

Osakkuusyhtiöt on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta ja oman pääoman muutoksesta on esitetty omana eränään. Konsernin 31 osakkuusyhtiöstä merkittävin on Kiinteistö Oy Vantaanportin Liikekeskus.

Vähemmistöjen osuudet konsernin omasta pääomasta ja tuloksesta on erotettu ja esitetty erikseen tilinpäätöksessä.

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on eliminoitu konsernin sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, käyttöomaisuuden sisäiset myyntivoitot sekä keskinäiset saamiset ja velat. Konsernitilinpäätöksessä vaihto-omaisuuteen ei sisälly sisäistä katetta.

LASKENNALLISET VEROT

HOK-Elanto konserniin liittyvät laskennalliset verot on kirjattu alla kerrottujen periaatteiden ja kirjanpitolautakunnan yleisohjeen 12.9.2006 mukaisesti. Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuva laskennallinen verovelka ja -saaminen sisältyy konsernitaseen laskennalliseen verovelkaan ja -saamiseen sekä niiden muutos konsernituloslaskelman laskennallisen verovelan ja -saamisen muutokseen.

Varovaisuuden periaatteen mukaisesti konsernitaseeseen sisältyy laskennallinen verovelka kokonaisuudessaan ja laskennallinen verosaaminen arvioidun todennäköisen saamisen suuruisena. Laskennassa on käytetty vahvistettua 26 prosentin verokantaa.

Erillistilinpäätöksissä esitetyt tilinpäätössiirtojen kertymät on konsernitaseessa jaettu laskennalliseksi verovelaksi ja omaksi pääomaksi ja niiden muutos on esitetty konsernituloslaskelmassa. Verotettavaan tuloon palautettavat poistot (hyllypoistot) on em. laskennallista verovelkaa laskettaessa otettu huomioon vähentävänä tekijänä.

Konserniyhtiöiden pakollisista varauksista ja vahvistetuista tappioista johtuva laskennallinen verosaaminen on esitetty konsernitaseessa ja sen muutos konsernituloslaskelmassa. Kiinteistötytäryhtiöissä, joissa on vähemmistöomistusta, rakennuksista tehdään yhtiötasolla tuloksen mukaiset poistot. Konsernitasolla yhtiöistä on kuitenkin kirjattu suunnitelman mukaiset poistot, joihin liittyvää laskennallista verosaamista 0,6 milj. euroa ei ole otettu huomioon.

Konsernin sisäiset käyttöomaisuuden myyntivoitot ovat pääsääntöisesti syntyneet ennen vuotta 1989, jolloin ko. erät eivät olleet veronalaisia. Siten näiden sisäisten katteiden eliminoinnissa ei ole syntynyt laskennallista verosaamista. Lisäksi konsernissa on osakkeisiin kohdistuva sisäinen myyntivoitto 6,4 milj. euroa, josta laskennallista verosaamista ei ole kirjattu, koska sen realisoituminen ei ole todennäköistä.

Konserniyhtiöosakkeiden ja - pääomalainojen verotuksessa vähennetyistä arvonalennuksista, jotka ovat konsernikirjanpidossa palautettu, on laskettu laskennallista verovelkaa. Muista osakkeista, maa-alueista ja rakennuksista tehdyistä, mutta verotuksessa vähentämättömistä arvonalennuksista, yhteensä 8,5 milj. euroa, ei ole kirjattu laskennallista verosaamista.

Kohdistetuista konserniaktiivoista ja -reserveistä ei ole kirjattu laskennallista veroa, koska syntyneet konserniaktiivat ja -reservit ovat kokonaisuudessaan kohdistettu liiketoiminnan kannalta keskeisiin rakennuksiin ja maa-alueisiin, joita ei ole tarkoitus luovuttaa konsernin ulkopuolelle.

HOK-ELANTO TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
	2007	2006	2007	2006
TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT				
1. Liikevaihto toimialoittain				
Market- ja tavaratalokauppa	**1 144 533**	1 064 879		
Ravintolatoimiala	105 888	103 430		
Liikennemyymälät	61 546	41 717		
Muu liiketoiminta	11 972	12 613	5 741	5 512
Kiinteistöliiketoiminta ja hallinto	5 559	4 743	61 568	57 168
Yhteensä	**1 329 498**	**1 227 382**	**67 309**	**62 680**
2. Liiketoiminnan muut tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	4 783	2 157	3 855	2 201
Muut liiketoiminnan muut tuotot	1 713	422	1 424	69
Yhteensä	**6 496**	**2 579**	**5 279**	**2 270**
3. Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	1 016 146	927 335	3 050	2 902
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-6 218	-2 230	18	-35
Yhteensä	**1 009 928**	**925 105**	**3 068**	**2 867**
4. Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	110 194	104 258	5 402	6 455
Eläkekulut	18 970	16 830	482	740
Muut henkilösivukulut	7 522	7 075	461	583
Yhteensä	**136 686**	**128 163**	**6 345**	**7 778**
5. Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	39 095	30 608	18 110	17 094
Arvonalentumisten palautukset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	-6 152			
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	19 458	316		190
Yhteensä	**52 401**	**30 924**	**18 110**	**17 284**

Poistojen ja poistoeron muutosten tase-eräkohtainen erittely sisältyy taseen liitetietojen pysyvien vastaavien ja tilinpäätössiirtojen kertymän erittelykohtiin.

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat käyttöomaisuuden alkuperäiseen hankintamenoon ja arvioituun taloudelliseen pitoaikaan. Poistoja ei ole tehty arvonkorotuksista.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Atk-ohjelmien ja muiden oikeuksien käyttöoikeudet	4 vuotta
Liikearvo, konserniliikearvo	5 vuotta
Atk-ohjelmat	5 vuotta
Muut pitävaikutteiset menot	5 vuotta
Rakennukset	25 vuotta
Säiliöt ja muut rakennelmat	10 vuotta
Koneet ja kalustot	
ravintolakalusto	5 vuotta
pävittäis- ja erikoistavarakalusto	5 vuotta
atk-laitteistot ja konttorikalusto	5 vuotta
kuljetuskalusto	5 vuotta
rakennusten koneet ja laitteet	5 vuotta
toimipaikkojen kassajärjestelmät	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	10 vuotta
Kestopäällysteet	10 vuotta

Poistot on laskettu kohteen käyttöönottokuukautta seuraavan kuukauden alusta.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
	2007	2006	2007	2006
6. Liiketoiminnan muut kulut				
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	256	127	321	127
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	5 380	4 857	848	475
Kiinteistökulut	36 928	33 888	1 393	1 109
Muut kulut	7 274	2 684	12 928	9 352
Liiketoiminnnan muut kulut yhteensä	**49 838**	**41 556**	**15 490**	**11 063**
Vuokrakulut on esitetty omana eränä tuloslaskelmassa				
7. Pakollisten varausten lisäys(-) tai vähennys(+)				
Vajaakäytössä oleviin tiloihin kohdistuva lisäys	-2 155			
Muiden vastaisten menojen ja menetysten lisäys	-200	-17 401		
Muiden vastaisten menojen ja menetysten vähennys	17 401	200		200
Pakollisten varausten lisäys(-) tai vähennys(+) yht.	15 046	-17 201		200
8. Rahoitustuotot ja -kulut				
Osuuspääoman korot omistusyhteysyrityksiltä	1 594	990	1 594	990
Osinkotuotot muilta	633	179	522	148
Osinkotuotot pysyvien vastaavien sijoituksista yht.	**2 227**	**1 169**	**2 116**	**1 138**
Korkotuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista				
Saman konsernin yrityksiltä			3 410	2 278
Muilta	332	399	320	387
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Saman konsernin yrityksiltä			946	404
Muilta	5 423	3 976	4 004	2 600
Korko- ja muut rahoitustuotot yhteensä	**5 755**	**4 375**	**8 680**	**5 669**
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	**-864**		**-864**	
Korko- ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille			1 080	692
Muille	2 654	2 460	2 624	2 391
Korko- ja muut rahoituskulut yhteensä	**2 654**	**2 460**	**3 704**	**3 083**
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	**6 192**	**3 084**	**7 956**	**3 724**
9. Satunnaiset erät				
Saadut konserniavustukset			656	25 854
Annetut konserniavustukset			4 043	
Satunnaiset erät yhteensä			**-3 387**	**25 854**
10. Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)			603	1 555
11. Tuloverot				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta tilikaudelta	3 305	10 473	4 066	3 204
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta ed.tilikausilta	27	338	-135	295
Tuloverot satunnaisista eristä			-881	6 685
Verotettavan tulon mukaiset verot	3 332	10 811	3 050	10 184
Laskennallisen verovelan/-saamisen muutos	2 124	-81		
Yhteensä	**5 456**	**10 730**		
TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT				
12. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	233	200	5	5
Lisäykset 1.1.-31.12.	93	33		
Hankintameno 31.12.	327	233	5	5

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
	2007	2006	2007	2006
Kertyneet poistot 1.1.	160	116	5	5
Tilikauden poisto	53	44		
Kertyneet poistot 31.12.	213	160	5	5
Kirjanpitoarvo 31.12.	**114**	**74**	**0**	**0**
Liikearvo				
Hankintameno 1.1.	33 233	4 282		
Lisäykset 1.1.-31.12.	16 332	27 549		
Vähennykset 1.1.-31.12.	-31	-38		
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	70	1 440		
Hankintameno 31.12.	49 604	330 233		
Kertyneet poistot 1.1.	5 286	1 603		
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-31	-1		
Tilikauden poisto	9 380	3 683		
Arvonalennukset	16 481			
Kertyneet poistot 31.12.	31 115	5 286		
Kirjanpitoarvo 31.12.	18 490	27 948		
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1.	27 967	22 717	3 012	2 800
Lisäykset 1.1.-31.12.	2 953	3 881	113	120
Vähennykset 1.1.-31.12.	-1 781	-981	-103	
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	4 097	2 350	116	91
Hankintameno 31.12.	33 236	27 967	3 139	3 012
Kertyneet poistot 1.1.	16 059	12 896	2 535	2 212
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-1 781	-876	-75	
Tilikauden poisto	4 516	4 038	199	324
Kertyneet poistot 31.12.	18 794	16 059	2 658	2 535
Kirjanpitoarvo 31.12.	14 441	11 909	480	476
Aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksut				
Hankintameno 1.1.	225	234		44
Lisäykset 1.1.-31.12.	4 054	3 898	32	47
Vähennykset 1.1.-31.12.	-1			
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	-4 047	-3 907	-32	-91
Hankintameno 31.12.	231	225	0	0
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	**33 276**	**40 155**	**480**	**476**
Konserniliikearvo				
Hankintameno 1.1.	7 508	7 508		
Hankintameno 31.12.	7 509	7 508		
Kertyneet poistot 1.1.	6 633	6 245		
Tilikauden poisto	263	388		
Kertyneet poistot 31.12.	6 896	6 633		
Kirjanpitoarvo 31.12.	613	876		
Konserniliikearvo taseessa 31.12.	**613**	**876**		

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
	2007	2006	2007	2006
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet				
Omistuskiinteistöt				
Hankintameno 1.1.	51 861	46 190	10 839	8 604
Lisäykset 1.1.-31.12.	2 407	6 071	2 350	2 635
Vähennykset 1.1.-31.12.		-399		-399
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	3 150		3 045	
Hankintameno 31.12.	57 418	51 862	16 234	10 840
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	1 859	1 859		
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	1 859	1 859		
Kirjanpitoarvo 31.12.	55 559	50 002	16 234	10 839
Kiinteistöjen vuokraoikeudet				
Hankintameno 1.1.	1 511	1 451	1 252	1 252
Lisäykset 1.1.-31.12.		1		
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	39	60	39	
Hankintameno 31.12.	1 550	1 512	1 291	1 252
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 550	1 511	1 290	1 252
Maa- ja vesialueet yhteensä	**57 109**	**51 514**	**17 524**	**12 091**
Rakennukset ja rakennelmat				
Omistusrakennukset ja -rakennelmat				
Hankintameno 1.1.	184 113	166 525	30 866	21 729
Lisäykset 1.1.-31.12.	1 123	13 940	1 098	8 366
Vähennykset 1.1.-31.12.	-6 386	-1 491	537	-1 491
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	33 087	5 139	4 623	2 263
Hankintameno 31.12.	211 937	184 113	37 124	30 867
Kertyneet poistot 1.1.	51 568	44 052	3 397	2 924
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-6 071	791	567	-611
Tilikauden poisto	8 995	6 725	2 114	1 084
Arvonalennukset	2 977			
Arvonalennusten palautus	-6 151			
Kertyneet poistot 31.12.	51 318	51 568	6 078	3 397
Kirjanpitoarvo 31.12.	160 620	132 545	31 046	27 469
Rakennukset ja rakennelmat yhteensä	**160 620**	**132 545**	**31 046**	**27 469**
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1.	113 599	93 270	113 353	93 026
Lisäykset 1.1.-31.12.	16 208	18 645	16 168	18 643
Vähennykset 1.1.-31.12.	-11 091	-1 710	-11 080	-1 710
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	3 249	3 394	3 249	3 394
Hankintameno 31.12.	121 965	113 599	121 690	113 353
Kertyneet poistot 1.1.	75 619	61 322	75 384	61 093
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-10 885	-1 387	-10 874	-1 387
Tilikauden poisto	15 789	15 684	15 784	15 678
Kertyneet poistot 31.12.	80 523	75 619	80 294	75 384
Kirjanpitoarvo 31.12.	41 443	37 980	41 397	37 969

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
	2007	2006	2007	2006
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	1 047	448	105	116
Lisäykset 1.1.-31.12.	61	99	61	25
Vähennykset 1.1.-31.12.	-11	-36	-11	-36
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	184	536		
Hankintameno 31.12.	1 282	1 047	155	105
Kertyneet poistot 1.1.	177	107	28	26
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-11	25	-11	-6
Tilikauden poisto	109	45	14	8
Kertyneet poistot 31.12.	275	177	31	28
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 007	870	307	76
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1.	5 938	2 313	1 007	1 400
Lisäykset 1.1.-31.12.	37 156	14 341	11 272	5 346
Vähennykset 1.1.-31.12.	-7	-1 566		-83
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	-38 321	-9 131	-11 223	-5 657
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 766	5 957	1 056	1 006
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	**264 945**	**228 866**	**91 329**	**78 613**
13. Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä				
Hankintameno 1.1.			77 220	75 828
Lisäykset 1.1.-31.12.			2	1 393
Vähennykset 1.1.-31.12.			-452	
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.			3	
Hankintameno 31.12.			76 774	77 220
Kertyneet arvonalennukset 1.1.			2 460	2 460
Kertyneet arvonalennukset 31.12.			2 460	2 460
Kirjanpitoarvo 31.12.			74 315	74 761
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Määrä 1.1.			68 200	55 340
Lisäykset 1.1.-31.12.			13 490	18 320
Vähennykset 1.1.-31.12.				-5 460
Määrä 31.12.			81 690	68 200
Kirjanpitoarvo 31.12.			81 690	68 200
Pääomalainasaamiset saman konsernin yrityksiltä				
Määrä 1.1.			17 078	17 078
Määrä 31.12.			17 078	17 078
Kertyneet arvonalennukset 1.1.			2 846	2 846
Kertyneet arvonalennukset 31.12.			2 846	2 846
Kirjanpitoarvo 31.12.			14 232	14 232
Pääomalainojen olennaisimmat lainaehdot: Lainat ovat irtisanomattomia eikä niille ole määrättyä erääntymispäivää. Lainojen takasinmaksu tapahtuu aikaisintaan, kun ko. yhtiöiden sidottu oma pääoma ja muut jakokelvottomat erät on täysin katettu. Lainoille ei makseta toistaiseksi korkoa. Koron laskenta alkaa vasta lainojen takaisinmaksun edellytysten täyttyessä. Lainoille ei anneta vakuutta.				
Saamiset saman konsernin yrityksiltä yhteensä			95 922	82 432

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
	2007	2006	2007	2006
Osakkeet ja osuudet omistusyhteysyrityksissä				
Osakkeet osakkuusyrityksissä				
Hankintameno 1.1	42 104	42 490	45 019	46 564
Lisäykset 1.1.-31.12.	-1 262		246	
Vähennykset 1.1.-31.12	-687	-385	-768	-1 545
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	4 819		4 819	
Hankintameno 31.12.	44 975	42 104	49 317	45 019
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	1 295	1 295	1 795	1 795
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset			-500	
Arvonalennukset	-426		-426	
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	869	1 295	869	1 795
Kirjanpitoarvo 31.12.	44 107	40 809	48 448	43 224
SOK:n osuudet				
Hankintameno 1.1.	19 173	17 714	19 173	17 714
Lisäykset 1.1.-31.12.	2 554	1 460	2 554	1 460
Hankintameno 31.12.	21 727	19 173	21 727	19 173
Kirjanpitoarvo 31.12.	21 727	19 173	21 727	19 173
Osakkeet ja osuudet omistusyhteysyrityksissä yhteensä				
Hankintameno 1.1.	61 277	60 203	64 192	64 277
Lisäykset 1.1.-31.12.	1 292	1 460	2 800	1 460
Vähennykset 1.1.-31.12.	-687	-385	-768	-1 545
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	4 819		4 819	
Hankintameno 31.12.	66 702	61 277	71 044	64 192
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	1 295	1 295	1 795	1 795
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset			-500	
Arvonalennukset	-426		-426	
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	869	1 295	869	1 795
Kirjanpitoarvo 31.12.	65 834	59 982	70 175	62 397
Saamiset omistusyhteysyrityksiltä				
Määrä 1.1.	4 822	5 787	4 822	5 787
Vähennykset 1.1.-31.12.	-965	-965	-965	-965
Määrä 31.12.	3 857	4 822	3 857	4 822
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 858	4 822	3 858	4 822
Saamiset omistusyhteysyrityksiltä yhteensä	**3 858**	**4 822**	**3 858**	**4 822**
Osakkuusyrityksistä johtuvan konserniaktiivan poistamatta oleva määrä	**10 019**	**12 025**		
Osakkuusyrityksistä johtuvan konsernireservin tulouttamatta oleva määrä	**635**	**660**		

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
	2007	2006	2007	2006
Muut osakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.1.	23 441	23 430	23 892	23 881
Lisäykset 1.1.-31.12.	1 973	794	1 439	794
Vähennykset 1.1.-31.12.	-496	-782	-307	-782
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	-4 822	0	-4 822	0
Hankintameno 31.12.	20 095	23 441	20 202	23 892
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	2 048	2 523	2 582	3 057
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	534	-475	0	-475
Arvonalennukset	-438	0	-438	0
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	2 144	2 048	2 144	2 582
Kirjanpitoarvo 31.12.	17 951	21 393	18 058	21 310
Muut saamiset muilta				
Määrä 1.1.	816	312	500	
Lisäykset 1.1.-31.12.		505		500
Määrä 31.12.	816	817	500	500
Kirjanpitoarvo 31.12.	816	816	500	500
Sijoitukset yhteensä	**88 459**	**87 014**	**262 828**	**246 222**
Muihin osakkeisiin sisältyvät pörssiosakkeet				
Markkina-arvo yhteensä 31.12.	132	5 331	132	4 399
Vastaava kirjanpitoarvo	12	509	12	319
Erotus	120	4 822	120	4 080

14. Konsernin ja emoyhtiön omistamat yritykset 31.12.2007

Emoyhtiön omistamat konserniyritykset

		Osakkeiden/ osuuksien omistusosuus %
HOK-Elanto Liiketoiminta Oy	Helsinki	100
HOK-Elanto Palvelu Oy	Vantaa	100
Asunto Oy Kirsikkaranta	Helsinki	100
Gesterbyn Liikekiinteistö Oy	Kirkkonummi	100
Gunillantien Liikekeskus Oy	Helsinki	100
Hakunilan Kiinteistötalo Oy	Vantaa	61
Havukosken Liikekiinteistö Oy	Vantaa	100
Hokki Kiinteistöt Oy	Helsinki	100
Jakomäen Kauppakeskus Oy	Helsinki	78
Kiinteistö Oy Antti Korpintie 2	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Espoon Joosepinkuja 2	Espoo	53
Kiinteistö Oy Espoon Siltakatu	Espoo	100
Kiinteistö Oy Helsingin Ohrahuhdantie 8	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Hyvinkään Kauppakuja 2	Hyvinkää	100
Kiinteistö Oy Jurkankulma	Espoo	100
Kiinteistö Oy Järvenpään Portti	Järvenpää	100
Kiinteistö Oy Kaarelantie 1	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Kalevankatu 31	Kerava	76
Kiinteistö Oy Kannelmäen Kauppakeskus	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Keravan kauppakaari 2	Kerava	100
Kiinteistö Oy Keski-Malmin Liikekeskus	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Komeetanportti	Espoo	100
Kiinteistö Oy Korson kauppakeskus	Vantaa	100
Kiinteistö Oy Kukkaromäki 1	Espoo	100
Kiinteistö Oy Laivalahdenkatu 6	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Mäntsälän Otso	Mäntsälä	100
Kiinteistö Oy Nihtisilta 4	Espoo	100
Kiinteistö Oy Nurmijärven Lassentori	Nurmijärvi	100
Kiinteistö Oy Olarin Komeetanranta 3	Espoo	100
Kiinteistö Oy Olarin Komeetanranta 8	Espoo	100
Kiinteistö Oy Peltokuumolantie 2	Hyvinkää	100
Kiinteistö Oy Pitäjänmäen Liiketalo	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Siltasaarenkatu 6	Helsinki	65
Kiinteistö Oy Siltasaarenkatu 8-10	Helsinki	55
Kiinteistö Oy Soukan Liiketalo	Espoo	62
Kiinteistö Oy Syystie 19	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Teho	Hyvinkää	100
Kiinteistö Oy Teho-market	Nurmijärvi	100
Kiinteistö Oy Torpparinmäen liiketalo	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Viikin Kauppakeskus	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Väinölä	Mäntsälä	100
Korson Liiketalo Oy	Vantaa	76
Kuulapolun Liikekiinteistö Oy	Vantaa	60
Lahdenväylän Kauppakeskus Oy	Vantaa	100
Pihlajamäen Ostoskeskus Oy	Helsinki	74
Rajatorpan Ostoskeskus Oy	Helsinki	77
Suvelan Liiketalo Oy	Espoo	100
Vuosaaren Liikekeskus Oy	Helsinki	57

Emoyhtiön omistama omistusyhteysyritys

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK), Helsinki
Omistusosuus 20,3 %, osuus äänivallasta 4,7 %,
osuuksien kirjanpitoarvo 21,7 milj.euroa
SOK-yhtymän oma pääoma 551,4 milj.euroa,
SOK-yhtymän ylijäämä vuodelta 2007 45,1 milj. euroa

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Emoyhtiön omistamat osakkuusyritykset

		Osakkeiden/ osuuksien omistusosuus %
Asunto Oy Meilahdenkatu 2	Helsinki	20
Asunto Oy Pihlajatie 34	Helsinki	42
Asunto Oy Porvoonkulma	Helsinki	25
Asunto Oy Runeberginkatu 60	Helsinki	23
Asunto Oy Siilitie 6	Helsinki	30
Asunto Oy Vihdintie 7	Helsinki	25
Asunto Oy Ylhäinen	Helsinki	33
Eestinmäen Palvelukeskus Ki Oy	Porvoo	38
Gammelbackan Palvelukeskus Oy	Porvoo	28
Haagan III Liikekeskus Oy	Helsinki	28
Kaivospuhos Oy	Vantaa	39
Kanniston Liikekiinteistö Oy	Kerava	50
Karakallion Ostoskeskus Oy	Espoo	33
Kiinteistö Oy Asematie 8	Vantaa	42
Kiinteistö Oy Erätori	Helsinki	24
Kiinteistö Oy Helsinginkatu 1	Helsinki	41
Kiinteistö Oy Laajalahden Liikekeskus	Espoo	25
Kiinteistö Oy Säterintie 2	Helsinki	28
Kiinteistö Oy Tapulikaupungin Palvelutalo	Helsinki	28
Kiinteistö Oy Vantaanportin Liikekeskus	Vantaa	28
Laajasalon Ostostori Oy	Helsinki	37
Malmintorin Kiinteistöosakeyhtiö	Helsinki	48
Martinlaakson Liikekeskus Oy	Vantaa	30
Matinkylän Liikekiinteistö Oy	Espoo	29
Mikkolan Liikekiinteistö Oy	Vantaa	26
Munkkivuoren Ostoskeskus Oy	Helsinki	21
Myllypuron Ostoskeskus Oy	Helsinki	28
Otaniemen Pankkitalo Oy	Espoo	42
Pukinmäen Liikekeskus Oy	Helsinki	25
Puotinharjun Puhos Oy	Helsinki	29
Tenniskujan Liike Oy	Espoo	44

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
	2007	2006	2007	2006
15. Vaihto-omaisuus				
Tavarat	63 941	59 294	79	97
Takautuva hankintahinnan oikaisu	0	-1 572	0	0
Yhteensä	63 941	57 722	79	97
16. Pitkäaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset		**4**		**1**
17. Laskennallinen verosaaminen				
Laskennallinen verosaaminen	1 402	2 530	0	73
18. Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	9 597	11 714	837	933
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Myyntisaamiset			1 898	5 121
Lainasaamiset			10 666	7 503
Muut saamiset, konserniavustus			656	25 854
Siirtosaamiset			2 410	1 695
Yhteensä			15 630	40 174
Saamiset omistusyhteysyrityksiltä				
Myyntisaamiset	2 039	2 485	49	483
Siirtosaamiset	5 577	10 022	293	1 783
Yhteensä	7 615	12 507	342	2 266
Lainasaamiset		40		40
Muut saamiset	1 926	1 722	1 396	483
Siirtosaamiset	4 573	5 636	2 267	1 475
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	23 711	31 618	20 473	45 371
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
Henkilöstökulut	2 360	1 746	689	244
Rahoituserät	145	70	137	62
Siirtosaamiset SOK-yhtymältä	240	1 721	240	1 721
Tuloverot	1 295	188	1 247	143
Vuosihyvityssaamiset	5 757	10 746		
Muut siirtosaamiset	354	1 187	2 657	2 782
Siirtosaamiset yhteensä	**10 150**	**15 658**	**4 970**	**4 952**
19. Rahoitusarvopaperit				
Muut osakkeet ja osuudet	2 063		2 063	
Muut arvopaperit muilta	1 765	92 407	32	86 728
Yhteensä	3 827	92 407	2 094	86 728

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
	2007	2006	2007	2006
TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT				
20. Oma pääoma				
Osuuspääoma 1.1.	15 429	14 102	15 429	14 102
Lisäys	1 098	1 327	1 098	1 327
Osuuspääoma 31.12.	16 526	15 429	16 526	15 429
Vararahasto 1.1.	23 850	18 850	23 850	18 850
Lisäys	5 000	5 000	5 000	5 000
Vararahasto 31.1.	28 850	23 850	28 850	23 850
Käyttörahasto	11 282	11 282	11 282	11 282
Muut rahastot	10	10	10	10
Muut rahastot yhteensä	11 292	11 292	11 292	11 292
Edellisten tilikausien ylijäämä/tappio 1.1.	292 262	269 133	270 020	246 880
Sääntöjen (27§) mukainen vararahastosiirto	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Maksettu osuuspääoman korko	-3 086	-2 820	-3 086	-2 820
Siirot muista rahastoista		50		
Muu muutos		-12		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	284 177	261 350	261 934	239 059
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutokset *)		-1 572		
Tilikauden ylijäämä/tappio	16 933	32 484	12 689	30 960
	301 110	292 262	274 623	270 020
Oma pääoma yhteensä	357 778	342 833	331 291	320 590
*) Takautuva korjaus on tehty varaston arvoon huomioiden ostoista saadut alennukset				
Laskelma jakokelpoisista ylijäämistä 31.12.				
Edellisten tilikausien ylijäämä/tappio 31.12.	284 177	261 350	261 934	239 059
Tilikauden ylijäämä / tappio	16 933	32 484	12 689	30 960
Muut rahastot	11 292	11 292	11 292	11 292
Sääntöjen (27§) mukainen vararahastosiirto	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Osuusmaksujen nopeutetun palautuksen yhteismäärä	-786	-1 411	-786	-1 411
Tilinpäätössiirtojen kertymästä omaan pääomaan merkitty osuus (-)	-14 611	-11 783		
Yhteensä	292 005	286 931	280 128	274 900
21. Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero				
Muut pitkävaikutteiset menot			97	114
Rakennukset			4 236	3 896
Koneet ja kalusto			-4 787	-4 381
Osakkeet			4 122	4 662
Muut aineelliset hyödykkeet			24	4
Yhteensä			3 692	4 295

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
	2007	2006	2007	2006
22. Pakolliset varaukset				
Vajaakäytössä olevat tilat	2 155			
Muut pakolliset varaukset	200	17 401		
Yhteensä	2 355	17 401		
23. Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	30 000		30 000	
Saadut ennakot		28		
Ostovelat	37	10	5	
Muut pitkäaikaiset velat	3 131	3 129	3 131	3 129
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	33 167	3 167	33 136	3 129
24. Laskennallinen verovelka				
Laskennallinen verovelka	3 415	2 418	836	742
25. Lyhytaikainen vieras pääoma				
Saadut ennakot	70	103	23	27
Ostovelat	16 827	16 363	3 197	3 469
Velat saman konsernin yrityksille				
Ostovelat			360	2 059
Muut lyhytaikaiset velat			43 782	60 645
Siirtovelat			1 015	176
Yhteensä			45 157	62 880
Velat omistusyhteysyrityksille				
Ostovelat	96 597	72 382	1 045	1 305
Muut lyhytaikaiset velat	4 889	2 960	4 889	2 960
Siirtovelat	169	190	36	0
Yhteensä	101 655	75 532	5 970	4 265
Säästökassavelka	0	43 748	0	43 748
Muut lyhytaikaiset velat muille	13 262	24 601	3 330	10 243
Siirtovelat muille	37 612	34 492	4 978	5 152
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	169 426	194 839	62 655	129 784
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Henkilöstökulut	28 576	26 107	1 439	1 825
Tuloverot	30	56		
Muut siirtovelat	9 174	8 518	4 590	3 503
Siirtovelat yhteensä	37 780	34 681	6 029	5 328
LIITETIEDOT HENKILÖSTÖSTÄ JA TOIMIELINTEN PALKAT				
26 a Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	5 198	5 067	112	159
26 b Henkilöstön lukumäärä keskimäärin ryhmittäin				
Market- ja tavaratalokauppa	3 876	3 736		
Liikennemyymälät	96	82		
Ravintolatoimiala	980	961		
Muut	246	115	112	159
26 c Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten ja varajäsenten palkat ja palkkiot (näistä tehtävistä)	1 011	826	1 011	826

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
	2007	2006	2007	2006
VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET				
Annetut pantit ja vastuusitoumukset				
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä				
Rahalaitoslainat				
Käyttämätön limiitti		24 000		24 000
Kiinnitykset		34 140		34 140
Muut annetut vakuudet:				
Pantit vuokranmaksun vakuudeksi				
-pantatut talletukset	82	81		
-Suomen valtion obligaatiot	235	235		
-pantatut kiinnitykset	137	216		
-vuokratakauksen vastasitoumukset	39	61	39	39
Muut pantit				
-rakennuslupatakauksen vastasitoumus		230		220
-pantatut kiinnitykset käyttöluoton vakuudeksi	143	109		
Saman konsernin yritysten puolesta annetut vakuudet:				
Takaukset				
-omavelkaiset takaukset vuokranmaksun vakuudeksi	2 360	2 350	2 360	2 350
Muut vastuut				
Takaisinostovastuut, muut	2		2	
Leasingvastuut				
-seuraavana vuonna maksettavat	120	122	6	9
-yli vuoden kuluttua maksettavat	118	176	9	4
Yhteensä	237	298	15	13
Osto-optiot / velvollisuudet:				
Kohteet:				
Leppävaaran Liikekeskus Oy:n osakkeita		37 859		37 859
Muita toimitilaosakkeita		1 600		1 600
Arvonlisäveron palautusvastuu:	**18 223**	**14 643**	**956**	**843**
Kiinteistöjen perusparannuksiin ja uudisrakennuksiin liittyy ALV 33§:n mukainen vähennetyn arvonlisäveron palautusvastuu. Palautusvastuu realisoituu mikäli toimitilat, joiden osalta vähennyksiä on tehty, poistuvat vähennykseen oikeuttavasta käytöstä em. lain tarkoittaman 5 vuoden määräajan kuluessa.				
Vuokravastuu				
Toimitilojen vuokravastuu				
-seuraavana vuonna maksettavat	41 172	38 941	812	787
-yli vuoden kuluttua maksettavat	218 638	166 406	1 790	2 475
	259 810	205 347	2 602	3 262
Tyhjät ja edelleen vuokratut toimitilat		2 774		
Kauppahintavastuu				
Kauppahintavastuu Esso-liiketoimintojen hankinnoista vielä luovuttamattomien liikepaikkojen osalta	7 884		1 581	

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	Konserni (1000 €)		Osuuskauppa (1000 €)	
	2007	2006	2007	2006
Eläkesitoumukset				
Vapaaehtoisista eläkesitoumuksista johtuva eläkevastuu	2	83	2	83
Johdannaissopimuksista johtuva vastuu, kohde-etuuden arvo				
Kohde-etuuden arvot				
Korkojohdannaiset				
Optiosopimukset				
Ostetut	20 000		20 000	
Asetetut	20 000		20 000	
Josta avoimien sopimusten kohde-etuuden arvot				
Korkojohdannaiset				
Optiosopimukset				
Ostetut	20 000		20 000	
Asetetut	20 000		20 000	
Johdannaissopimuksista johtuva vastuu, käypä arvo				
Käyvät arvot				
Korkojohdannaiset				
Optiosopimukset				
Ostetut	301		301	
Asetetut	-219		-219	
Josta avoimien sopimusten käyvät arvot				
Korkojohdannaiset				
Optiosopimukset				
Ostetut	301		301	
Asetetut	-219		-219	

Kokonaisriskiasemaa tarkasteltaessa on johdannaisten lisäksi huomioitava suojattavien tase-erien positio.

Tilikauden lopussa avoimena olleita johdannaissopimuksia on käytetty pääasiassa konsernin korkoriskin hallintaan.

Avoimet korko-optiot ovat pituudeltaan viiden vuoden mittaisia.

Johdannaisten käyvät arvot perustuvat markkina-arvoihin tai tulevien kassavirtojen nykyarvoihin.

HALLITUKSEN EHDOTUS YLIJÄÄMÄN KÄYTTÄMISESTÄ JA OSUUSPÄÄOMAN KOROSTA

Helsingin Osuuskauppa Elanto konsernin jakokelpoinen ylijäämä 31.12.2007 on 292 004 522,12 €.

Helsingin Osuuskauppa Elannon jakokelpoinen ylijäämä 31.12.2007 on 280 128 369,47 €.

Hallitus ehdottaa, että Helsingin Osuuskauppa Elannon tilikauden 1.1.- 31.12.2007 ylijäämä 12 688 557,39 € käytetään seuraavasti:

- Siirretään ylijäämästä vararahastoon sääntöjen 27 §:n mukaisesti	5 000 000,00 €
- Maksetaan osuusmaksun korkona varsinaisille osuuksille 21 %. Jos osuusmaksua ei ole täysin maksettu, korko pidätetään kokonaan tai osittain osuusmaksuun, kunnes se on täysi	3 470 543,70 €
- Siirretään edellisten tilikausien ylijäämätilille	4 218 013,69 €

Helsingissä maaliskuun 17. päivänä 2008

Tuula Entelä

Matti Niemi

Kimmo Manni

Matti Pohjola

Leena Pelkonen

Leena Sairo

Ulla-Maija Tolonen

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Helsingin Osuuskauppa Elannon edustajiston kokoukselle

Olemme tarkastaneet Helsingin Osuuskauppa Elannon kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1-31.12.2007. Hallitus ja toimitusjohtaja ovat laatineet toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen, joka sisältää konsernin ja emo-osuuskunnan tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja emo-osuuskunnan hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, etteivät tilinpäätös ja toimintakertomus sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty emo-osuuskunnan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osuuskuntalain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös ja toimintakertomus antavat kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emo-osuuskunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomus on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emo-osuuskunnan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys ylijäämän käsittelystä on osuuskuntalain ja osuuskunnan sääntöjen mukainen.

Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti.
Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 19. päivänä maaliskuuta 2008

Tilintarkastusotava Oy
KHT-yhteisö

Matti Hartikainen, KHT

Ernst & Young Oy
KHT - yhteisö

Jan Rönnberg, KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Tutustuttuaan Helsingin Osuuskauppa Elannon vuoden 2007 toimintakertomukseen sekä konsernin ja emo-osuuskunnan tilinpäätökseen, tilintarkastuskertomukseen sekä hallituksen esitykseen emo-osuuskunnan ylijäämän käytöstä, hallintoneuvosto antaa edustajiston varsinaiselle kevätkokoukselle seuraavan, osuuskunnan sääntöjen 18 §:n 12. kohtaan perustuvan lausunnon tilinpäätöksestä:

Hallintoneuvosto ehdottaa, että tuloslaskelma ja tase sekä konsernituloslaskelma ja -tase vahvistetaan.

Hallintoneuvosto puoltaa hallituksen esitystä ylijäämän käytöstä.

Helsingissä 3. päivänä huhtikuuta 2008

Jorma Bergholm
Hallintoneuvoston puheenjohtaja

Saimi Lehtimäki
Hallintoneuvoston sihteeri

HALLINTO

EDUSTAJISTO

Helsingin Osuuskauppa Elannon ylintä päättämisvaltaa käyttää edustajisto, joka päättää tuloslaskelman ja taseen sekä konsernituloslaskelman ja konsernitaseen vahvistamisesta, toimenpiteistä, joihin vahvistetun taseen tai konsernitaseen mukainen ylijäämä tai tappio antaa aihetta, sekä hallintoneuvoston jäsenten ja tilintarkastajien valinnasta.

Edustajisto kokoontui vuonna 2007 kaksi kertaa. Varsinaisessa kevätkokouksessaan 24.4.2007 edustajisto vahvisti osuuskunnan ja konsernin tuloslaskelmat ja taseet tilikaudelta 2006 ja päätti tilikauden 2006 ylijäämän käytöstä. Varsinaisessa syyskokouksessaan 11.12.2007 edustajisto valitsi hallintoneuvostoon jäsenet viiden erovuorossa olleen tilalle kaudelle 2008–2010 sekä tilintarkastajat vuodelle 2008.

HALLINTONEUVOSTO

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa osuuskaupan hallintoa ja toimintaa. Hallintoneuvosto vahvistaa osuuskaupan keskeiset strategiat ja taloudelliset kokonaistavoitteet sekä nimittää toimitusjohtajan ja valitsee osuuskaupan hallituksen jäsenet sekä valitsee edustajat SOK:n ja SOKL:n kokouksiin.

Helsingin Osuuskauppa Elannon hallintoneuvostoon kuului vuonna 2007 osuuskaupan sääntöjen mukaisesti 18 jäsentä. Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2007 kuusi kertaa. Hallintoneuvoston puheenjohtajistoon kuuluivat toimitusjohtaja Jorma Bergholm (puheenjohtaja), kansanedustaja Ben Zyskowicz (ensimmäinen varapuheenjohtaja) ja tiedotuspäällikkö Sallamaari Muhonen (toinen varapuheenjohtaja). He muodostavat hallintoneuvoston puheenjohtajiston myös vuonna 2008.

HALLITUS, TOIMITUSJOHTAJA JA TILINTARKASTAJAT

Hallitus huolehtii osuuskunnan hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä lain ja osuuskaupan sääntöjen mukaisesti. Hallitus päättää osuuskaupan strategiat ja kokonaistavoitteet sekä vuosittaiset taloudelliset tavoitteet ja toimintasuunnitelmat, laatii tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen ja tekee ehdotuksen tilikauden tuloksen edellyttämistä toimenpiteistä.

Vuonna 2007 Helsingin Osuuskauppa Elannon hallituksella oli 13 kokousta. Hallitukseen kuuluivat toimitusjohtaja Arto Hiltunen (puheenjohtaja 31.5.2007 saakka), Matti Niemi (puheenjohtaja 1.6.2007 alkaen), toimialajohtaja Tuula Entelä (varapuheenjohtaja), toimitusjohtaja Veijo Lehto, varatuomari Jouko K. Leskinen, toimitusjohtaja Kimmo Manni, talouspäällikkö Leena Pelkonen ja toimitusjohtaja Leena Sairo.

Vuonna 2008 hallitukseen kuuluvat puheenjohtajana toimitusjohtaja Matti Niemi, varapuheenjohtajana toimialajohtaja Tuula Entelä ja varsinaisina jäseninä toimitusjohtaja Kimmo Manni, talouspäällikkö Leena Pelkonen, professori Matti Pohjola (uusi), toimitusjohtaja Leena Sairo ja kauppaneuvos Ulla-Maija Tolonen (uusi).

Helsingin Osuuskauppa Elannon toimitusjohtajana toimi 31.5.2007 saakka SOK:n pääjohtajaksi valittu Arto Hiltunen ja 1.6.2007 alkaen siihen saakka osuuskaupan varatoimitusjohtajana toiminut Matti Niemi.

Vuoden 2007 tilintarkastajina ovat toimineet KHT-yhteisöt Tilintarkastusotava Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Matti Hartikainen sekä Ernst & Young Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Jan Rönnberg. Tilintarkastajat on valittu uudelleen vuodeksi 2008.

HOK-ELANNON HALLINTOELIMET

EDUSTAJISTO 2008-2012

Aatela Elli, pääluottamusmies, Nurmijärvi
Akaan-Penttilä Eero, kansanedustaja, Espoo
Alanko-Kahiluoto Outi, kansanedustaja, Helsinki
Anttila Maija, sairaanhoidon opettaja, Helsinki
Arhinmäki Paavo, kansanedustaja, Helsinki
Asko-Seljavaara Sirpa, kansanedustaja, Helsinki
Autio Hannele, lastenhoitaja, Vantaa
Bogomoloff Harry, toimitusjohtaja, Helsinki
Bryggare Arto, kauppatieteiden kandidaatti, Helsinki
Grönholm Maj-Len, filosofian maisteri, Inkoo
Haatainen Tuula, valtiotieteiden maisteri, Helsinki
Hakalehto Ilkka, dosentti, Helsinki
Hakanen Yrjö, puheenjohtaja, Helsinki
Hakola Juha, kansanedustaja, Helsinki
Handolin Kirsti, kauppatieteiden maisteri, Nurmijärvi
Hautala Heidi, kansanedustaja, Helsinki
Helimäki Ilmari, professori, Helsinki
Hiltunen Rakel, kansanedustaja, Helsinki
Juvonen Arja, perushoitaja, Espoo
Kaikkonen Antti, kansanedustaja, Tuusula
Karhuvaara Arja, kansanedustaja, Helsinki
Kasvi Jyrki, kansanedustaja, Espoo
Kiljunen Kimmo, kansanedustaja, Vantaa
Kiviniemi Mari, kansanedustaja, Helsinki
Kokkonen Paula, varatuomari, Helsinki
Krohn Minerva, kehitysjohtaja, Helsinki
Kuisma Risto, oikeustieteen kandidaatti, Pornainen
Kuusisto Merja, kansanedustaja, Tuusula
Kähärä Sirkka-Liisa, sairaanhoitaja, Vantaa
Laakso Jaakko, kansanedustaja, Vantaa
Liemola Lasse, yrittäjä, Helsinki
Lindtman Antti, nuorisosihteeri, Vantaa
Luhtanen Leena, valtiotieteiden maisteri, Espoo
Moilanen Eeva-Liisa, varatuomari, Helsinki
Moisio Elina, valtiotieteiden maisteri, Helsinki
Mäkelä Jukka, kansanedustaja, Espoo
Mäkinen Tapani, kansanedustaja, Vantaa
Ojala Outi, erikoissairaanhoitaja, Helsinki
Pajamäki Osku, tuottaja, Helsinki
Peltokorpi Terhi, kätilö, Helsinki
Pietikäinen Margareta, filosofian maisteri, Espoo
Prusti Riitta, eläkeläinen, Helsinki
Puoskari Mari, diplomi-insinööri, Helsinki
Pursiainen Terho pastori, Järvenpää
Rahkonen Susanna, varatuomari, Espoo
Rautava Risto, komentaja, Helsinki
Rihtniemi Suvi, diplomi-insinööri, Helsinki
Saarnio Pekka, toimittaja, Helsinki
Saksala Harri, oikeustieteen kandidaatti, Helsinki
Saukkonen Lea, projektipäällikkö, Helsinki
Siitonen Eva-Riitta, ylipormestari, Helsinki
Soini Timo, kansanedustaja, Espoo
Soininvaara Osmo, valtiotieteiden lisensiaatti, Helsinki
Suonperä Kaarina, toimitusjohtaja, Vantaa
Tenkula Tarja, osastonhoitaja, Helsinki
Tornivuori Aino, henkilöstöpäällikkö, Helsinki
Tuomioja Erkki, kansanedustaja, Helsinki
Uotila Kari, levyseppä, Espoo
Vahasalo Raija, kansanedustaja, Kirkkonummi
Zyskowicz Ben, kansanedustaja, Helsinki

HALLINTONEUVOSTO 2007

Bergholm Jorma, puheenjohtaja, toimitusjohtaja, Helsinki
Zyskowicz Ben, 1. varapuheenjohtaja, kansanedustaja, Helsinki
Muhonen Sallamaari, 2. varapuheenjohtaja, tiedotuspäällikkö, Helsinki
Bryggare Arto, kauppatieteiden kandidaatti, Helsinki
Finne-Elonen Laura, erikoislääkäri, Helsinki
Kokkonen Paula, varatuomari, Helsinki
Kuisma Risto, oikeustieteen kandidaatti, Pornainen
Kuuskoski Eeva, pääsihteeri, Helsinki
Lindeman Jukka, yhteysjohtaja, Helsinki
Mäkelä Jukka, kansanedustaja, Espoo
Mäkinen Tapani, kansanedustaja, Vantaa
Pokki Simo, toimitusjohtaja, Vantaa
Prusti Riitta, eläkeläinen, Helsinki
Rantala Piia, sivistystyön johtaja, Espoo
Rauhamäki Tatu, erityisavustaja, Helsinki
Rehmahl Maj-Len, puheenjohtaja, Helsinki

Henkilökunnan edustajat:

Uusitalo Santeri, ravintolanjohtaja, Helsinki
Vainio Harry, pääluottamusmies, Hausjärvi

HALLINTONEUVOSTO 2008

Bergholm Jorma, puheenjohtaja, toimitusjohtaja, Helsinki
Zyskowicz Ben, 1. varapuheenjohtaja, kansanedustaja, Helsinki
Muhonen Sallamaari, 2. varapuheenjohtaja, tiedotuspäällikkö, Helsinki
Bryggare Arto, kauppatieteiden kandidaatti, Helsinki
Finne-Elonen Laura, erikoislääkäri, Helsinki
Kokkonen Paula, varatuomari, Helsinki
Kuisma Risto, oikeustieteen kandidaatti, Pornainen
Kuuskoski Eeva, pääsihteeri, Helsinki
Lindeman Jukka, yhteysjohtaja, Helsinki
Mäkelä Jukka, kansanedustaja, Espoo
Mäkinen Tapani, kansanedustaja, Vantaa
Prusti Riitta, eläkeläinen, Helsinki
Puoskari Pentti, valtiotiet. tohtori, Vantaa
Rahkonen Susanna, varatuomari, Espoo
Rantala Piia, sivistystyön johtaja, Espoo
Rauhamäki Tatu, erityisavustaja, Helsinki

Henkilökunnan edustajat:

Savolainen Jukka, ravintolapäällikkö, Helsinki
Vainio Harry, pääluottamusmies, Hausjärvi

HALLITUS 2007

Hiltunen Arto, puheenjohtaja (30.5.2007 asti), toimitusjohtaja, Helsinki
Niemi Matti, puheenjohtaja (alkaen 1.6.2007), toimitusjohtaja, Hyvinkää
Entelä Tuula, varapuheenjohtaja, toimialajohtaja, Espoo
Lehto Veijo, toimitusjohtaja, Helsinki
Leskinen, Jouko K., varatuomari, Helsinki
Manni Kimmo, toimitusjohtaja, Helsinki
Pelkonen Leena, talouspäällikkö, Vantaa
Sairo Leena, toimitusjohtaja, Teijo

HALLITUS 2008

Niemi Matti, puheenjohtaja, toimitusjohtaja, Hyvinkää
Entelä Tuula, varapuheenjohtaja, toimialajohtaja, Espoo
Pohjola Matti, professori, Helsinki
Tolonen Ulla-Maija, kauppaneuvos, Halikko
Manni Kimmo, toimitusjohtaja, Helsinki
Pelkonen Leena, talouspäällikkö, Vantaa
Sairo Leena, toimitusjohtaja, Teijo

EDUSTAJISTON VAALIT

2008

HOK-Elannon edustajiston vaalit järjestettiin 22.2.–7.3.2008. Vaaleissa annettiin ääniä kaikkiaan 136 689, eli äänestysaktiivisuus on 26,8 prosenttia. Uudenlaista mahdollisuutta äänestää internetin kautta käytti kaikkiaan 30 612 jäsentä eli 22 prosenttia äänestäneistä. Nettiäänestys osoittautui varteenotettavaksi vaihtoehdoksi ja toimintatavaksi merkittävälle joukolle äänestäjiä.

Vaaleissa oli äänioikeutettuja kaikkiaan 509 696, mikä on 140 000 enemmän kuin edellisissä vuonna 2003 toimitetuissa vaaleissa. Silloin äänesti 150 774 asiakasomistajaa ja äänestysvilkkaus oli 41,1 prosenttia.

HOK-Elanto on maassamme ensimmäinen, joka on tarjonnut näin laajalle äänestäjäjoukolle mahdollisuuden myös nettiäänestämiseen. Äänestysjärjestelmää suunniteltaessa valittiin äänestäjän henkilöllisyyden varmistamiseksi muoto, jossa äänestäjä kirjautuu äänestyksen nettisivustolle omilla pankkitunnuksillaan.

Vaalipalvelukokonaisuuden HOK-Elannolle tuotti Itella Oyj (Posti), jolloin parhaiten voitiin taata koko äänestysprosessin luotettavuus. Vaaleja suunniteltaessa kiinnitettiin erityistä huomiota äänestäjän vaalisalaisuuden säilymiseen, sekä sen varmistamiseen, että kukaan ei pääse äänestämään vaaleissa kahdesti. Osa tätä varmistusta oli, että äänestäjät rekisteröitiin äänestystavan mukaan. Annettua ääntä ei voitu missään vaiheessa yhdistää äänestäjään.

Äänestämistavasta kerättyjen tietojen perusteella nuoret äänestivät odotetusti innokkaammin netissä. Lähes puolet alle 35-vuotiaista äänesti netissä, mutta yli 65-vuotiaistakin 6 prosenttia käytti nettiä. Miehet äänestivät netissä suhteellisesti innokkaammin kuin naiset.
HOK-Elannon edustajiston vaaleissa valittiin Suomen laajimmin omistetun yrityksen ylin päättävä elin. Osuuskaupan 60-jäsenisen edustajiston toimikausi on neljä vuotta.

Edustajistoon valittiin 33 (36) naista ja 27 (24) miestä. Uusia edustajiston jäseniä on valittujen joukossa 25. Nuorin edustajiston jäsen on 25-vuotias ja vanhin 80. Edustajiston kokoonpano vastaa monipuolisuudessaan ja voimasuhteissaan hyvin toimialueen väestöä. Edustajistoon jäsenten lisäksi vaaleissa valittiin 60 varaedustajaa.

Pallo on Sinulla!

HOK-Elannon VAALIT 22.2.–7.3.

Äänestä ja VOITA!

Kaikkien äänestäneiden kesken arvotaan Peugeot 207 Wagon Trendy HDI 90 -henkilöauto. Lisäksi internetissä äänestäneet osallistuvat kahden kannettavan HP Media Center G7023EO Notebook PC -tietokoneen arvontaan.

Helsingin Osuuskauppa Elannon edustajisto on osuuskaupan ylin päättävä elin. Asiakasomistajana sinä päätät, kuka siellä vaikuttaa. Sinulla on äänioikeus, käytä sitä! Äänestysaineiston ja -ohjeet saat postitse. Nyt voit äänestää myös helposti internetissä: www.s-osuuskauppavaalit.fi

Sinä omistat. Sinä päätät.

HOK-ELANTO

www.s-osuuskauppavaalit.fi

Toimitus ja graafinen suunnittelu: HOK-Elanto Viestintä- ja markkinointipalvelut
Kansikuva: Robert Bilski **Painopaikka:** Libris Oy, 2008

Helsingin Osuuskauppa Elanto
Kaupintie 14, 00440 Helsinki
Puh. 010 76 600
www.hok-elanto.fi